

II
C 33376
0

PRIPOVEDKA
VETRU.

ČESKA NARODNA PRAVLJICA.

SPISALA

ELIŠKA KRASNOHORSKA.

SĚ SEDMIMI SLIKAMI.

Z DOVOLJENJEM PISATELJIČINIM

POSLOVENIL

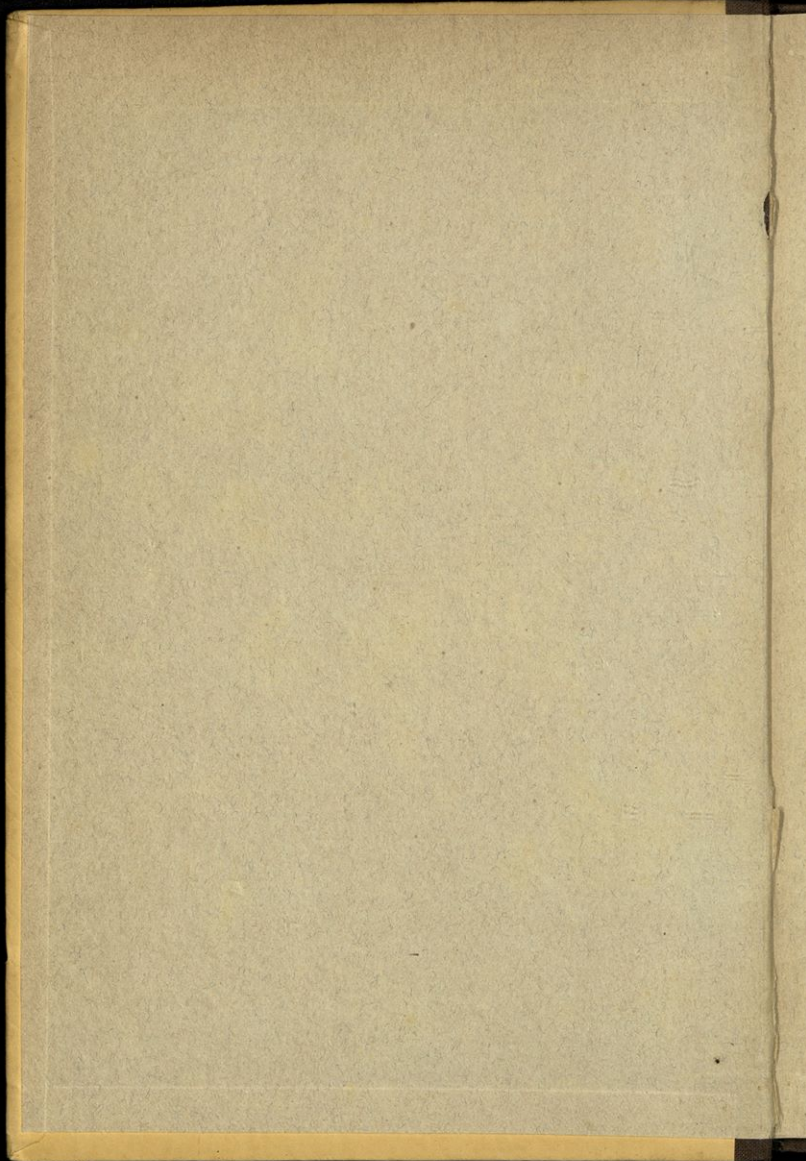
H. PODKRAJŠEK.

V LJUBLJANI.

ZALOŽILA: „NARODNA ŠOLA“.

NATISNILA KLEIN IN KOVAČ.

1887.

PRIPOVEDKA
O VETRU.

ČESKA NARODNA PRAVLJICA.

SPISALA

ELIŠKA KRASNOHORSKA.

~~~~~  
SÈ SEDMIMI SLIKAMI.  
~~~~~

Z DOVOLJENJEM PISATELJIČINIM

POSLOVENIL

H. PODKRAJŠEK.

V LJUBLJANI.

ZALOŽILA: „NARODNA ŠOLA“.

~~~~~
NATISNILA KLEIN IN KOVAČ.

1887.

33376

I Cc

Predgovor.

Prebirajočemu knjige, katere mi je veleslavni rodoljub gospod Jan Lego ali sam poslal, ali pa sem jih dobil na njegovo posredovanje po odboru društva „Komensky“, ugajala mi je posebno knjižica „Pohadka o větru,“ katero je spisala veleslavna česka pisateljica, gospica Eliška Krasnohorska. Ker sem takoj mislil na to, da preložim knjižico na slovenski jezik, da dobi tudi naša mladež novega poučno-zabavnega berila, obrnil sem se do visokočislanelega gospoda rodoljuba s prošnjo, da mi blagovoljno naznani, je-li dovoljeno rečeno pravljico preložiti na slovenski jezik.

Gospod J. Lego mi odpiše, da je gospica pisateljica v to rada privolila, pa da je tudi leso-reze k slikam brezplačno posoditi blagovolila. — Med drugim piše mi tudi, da je **Njega Veličanstvo naš presvitli cesar blagovolil vsprejeti česki iz-**

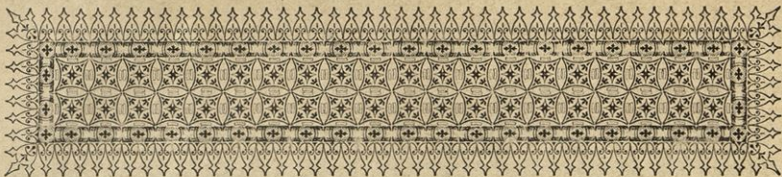
virnik v svojo knjižnico, ter da je podaril za njo „ženskemu pridobitnemu društvu,“ katero je izdelalo lesoreze in kateremu predseduje gospica Eliška Krasnohorska, 200 gld.

Uvažajoč to jako laskavo priznanje od Najvišje strani, lotil sem se s tem večjim veseljem dela. — Če tudi s tem prevodom nisem povsem dosegel izvirnika, upam vendar, da ga bo naša mladina z veseljem prebirala.

Velečastiti gospici pisateljici Eliški Krasnohorski pa izrekam na tem mestu najsrčneje svojo zahvalo za nje veliko prijaznost. Tudi čestitega gospoda Jana Lega zahvaljujem za njega vspešno posredovanje, brez katerega bi ta knjižica v Slovencih ne bila prišla v dežel.

V Ljubljani, meseca majnika 1887. l.

Prelagatelj.

Pripovedka o vetru.

I.

Na samotnem hribčku je stala stara, nizka hišica. Okolu nje se je razprostiral majhen vrtec, na katerem je rastla košata jablan. Polna je bila majhnih, zelenih, nedoraslih in nezrelih jabolk.

Kar se zmaje jablan nekega dne; jabolka začno trkati drugo ob drugo. Slednjič nastane silen veter, ki drevo pripogiba k hišici. Jabolka pa udarijo trikrat na okence.

V hišici so živeli stari oče Blaž. Ko so slišali, kako jabolka udarjajo na okno, užalostili so se močno. Ob bérli so šli k svojima otrokoma, da ju zbudé, kajti bilo je še prav zgodaj in oba, Jelica in Videk, sta še spala. — Jelica je hitro vstala, Videk pa je leno sédel na svojo postelj in vprašal, čemu ju oče danes tako zgodaj budé.

Oče sedejo k njima, primejo ju za roke in rekó pre-mišljeno: „Ljuba moja otroka, prišel je čas, da vama moram povedati nekaj, česar nista še slišala. Ako me zares ljubita kot dobra in odkritosrčna otroka, poslušajta in pomnita to-le:

Veliko let je že minulo, kar je po suhem in po morju divjala strašna nevihta. Nad mojim poljem je nakupičila oblake, toča pa je uničila vse sadeže na njem, raztolkla mi sadni vrt, pokončala vinograde; vihar mi je razdejal dom in potopil z ladijami vred vse blago, katero sem imel na morju. Zjutraj sem bil še bogat, zvečer pa mi ni ostalo drugo, nego ta-le hišica, v kateri je živel prej moj ovčar. Vidva sta bila takrat še majhna, vajena obilo dobremu. Bil je to grozen dan za me, ko sem vaju prvič slišal, kako sta lačna jokala in prosila koščeka kruha. Nekega dne pa — temu je danes ravno 11 let — jezdil je mimo te hišice tuj gospod, kateri je videl našo bedo in se nas usmilil. Prišel je v hišo, sédel z nami za mizo in ukazal svojemu služabniku, naj nam pripravi zajutrek. Ko se je to zgodilo, je vstal in mi dal mošnjiček, poln zlatih denarjev, da si kupim za nje malo polja, pa da vaju ž njimi preživim.

Od veselja presenečen sem se komaj toliko vspametoval, da ga nisem pustil kratko ni malo otiti. „Gospod,“ vskliknil sem, poljubivši njegovo roko, „povejte mi, kdo ste in kje vas najdem, ako bi vas kdaj mogel pošteno plačati?“ — Gospod se začudi in me vpraša: „Zakaj mi hočeš vrniti, kar ti darujem?“ — „Dobro hočem z dobrim vračati,“ odgovorim mu, „in potruditi se hočem, da vam vaš dar ves vrnem.“ — „Misliš li to zares?“ vpraša gospod in mi pogleda ostro v oči. — „Pošteno mislim to,“ odgovorim in mu sežem v roko. — V tem udari zunaj jablan na okno in gospod reče s podarkom: „Slišiš li, tam zunaj stoji priča. In kdaj torej me hočeš plačati?“ — „O gospod,“ rečem na to, „leto na leto hočem hraniti, in kolikor prihranim vsako leto, tóliko vam vrnem.“ — Na to reče gospod: „Čakati hočem najst let, ti pa mi pošlji, kar si prihraniš.“ — „Hvala vam, gospod,“ rečem vesel; „čez najst let boste videli, da ste obdarovali poštenega moža. — Kako pa se imenujete in od kod ste

doma, gospod?“ — Na to zopet udari jablan na naše okence; gospod se žalostno nasmeje in pravi: „Ali slišiš ta veter? Pomni od kod prihaja danes. Ko čez najst let zopet potegne od te strani, idi tri dni brez prenehanja proti njemu, ne oziraj se niti na desno niti na levo in nič naj te ne moti, potem me najdeš. Vprašuj pa le po očetu, ki ima na stotine sínov a vender nobenega, in vsak ti bo povedal moje ime. Plačaj pa pošteno, ker si bogatejši od mene, kajti meni je nevihta potopila večji zaklad v morje nego tebi.“ — Gospod na to hitro otide, séde na konja in izgine v naglem diru proti vetru; nikjer ga nisem videl več.“

Pri teh besedah so umolknili oče Blaž; žalostno in zamišljeno so zrli na staro jablan, ki je bila priča njihovega davnega obečanja. Jelica pa se je pritisnila k njim, rekoč: „No, in kaj se je zgodilo potem, očka?“

Oče nadaljujejo: „Dar mojega dobrotnika obvaroval je nas vse lakote in bede; pripomogel je pa tudi, da sem vaju, ljuba moja otroka, mogel rediti in vzgojevati. In zdaj — danes je temu najst let in veter veje ravno od tiste strani kakor takrat, — danes bi moral iti in dobrotnika poplačati.“

„In vi nas boste zapustili?“ pristavi Videk bojzljivo, ter se oklene očeta trdo okolu vratu.

„Ne, ljubo dete, kajti ničesa nimam, s čemer bi ga plačal; najlepše poljske pridelke, najboljše moje nade uničevala je nevihta leto za letom in ničesar si nisem mogel prihraniti. Ko bi bil zdrav in mlad, šel bi k svojemu dobrotniku in bi ga plačal z zvesto službo in z delom svojih rok.“

Pri teh besedah je Jelica zarudela, vstala in rekla z odločnim glasom: „Očka, jaz pojdem mesto Vas, in bom našemu dobrotniku tako dolgo služila, da mu odslužim ves dolg.“

„Dobro, hčerka moja!“ rekó oče, „tebi je že štirinajst let in lahko greš služiti, da ostane tvoj oče na glasu poštenega moža. Kaj pa ti Videk?“

„Očka! ali naj grem morda tudi jaz od Vas?“ vprašal je bojzljivo Videk, ki ni mogel očetu niti v oči pogledati. — „Trinajst let ti je že; tudi ti greš lahko služiti svojemu dobrotniku, da ne porekó ljudje tvojemu očetu lažnik in nepošten človek.“

„Ti moraš z menoj,“ reče Jelica, „tako hočejo oče, in kar rekó oče, bodi ti sveto. Slišiš li pričo?“ rekla je, ko je jablan zopet rahlo udarila na okno.

„Hodita srečno, otroka moja,“ reko oče s tresočim glasom, „težko se je ločiti, toda veselo bode naše svidenje po pošteno storjeni dolžnosti.“

Oče otidejo na vrt, sedejo pod jablano ter jokajo bridko. Žalostni so bili, da se morajo ločiti od svojih otrok.

Jelica je na to pripravila vse potrebno na pot in zvezala dve torbi, sebi jedno, Vidku jedno. Dasi je marsikatera solza padla na nji, kajti s težkim srcem je šla od očeta, odpravljala se je vender radovoljno. Vedela je namreč, da jej bodi njihova beseda povelje. Vzela je potem sè seboj na pot iz omare za tri dni kruha za sé in za Vidka ter se ozrla še enkrat po mili domači sobi. *Potem vede Vidka pod jablano, da se poslovita od očeta.* Oba jih objameta, in oče jima dade svoj blagoslov na daljno pot.

„Ti Jelica si večja in razumnejša; varuj torej Vidka vsega hudega in privedi mi ga nazaj na moje veselje. Sedaj pa, draga moja otroka, idita tri dni proti vetru, in vprašaj vaju, kdor si bodi, ne ozirajta se niti na desno, niti na levo; ne dajta se niti ostrašiti, niti odvrniti, dokler ne najdeta dobrotnika in mu ne odslužita. Vprašujta pa le po očetu, ki ima na stotine sinov, a vender nobenega.“

Na to se zmaje jablan nad njimi, in trda jabolka padajo otrokoma v naročje. „Spraviva jih v spomin“, reče Jelica, in obadva shranita po tri jabolka v svojo torbico. Na to ju oče vroče poljubijo in Jelica in Videk otideta na pot proti vetru.

Potem vede Vidka pod jablano, da se poslovita od očeta.

II.

Težki in hudi so bili prvi koraki, ker se nista smela ozreti niti na desno niti na levo. Ni tega nista vedela, kako so stopali oče za njima ter ju blagoslavljali, dokler jim nista izginila izpred oči.

Ko pa so se oče vračali v hišico, potegnil je veter tako silno, da je prelomil staro jablan. Oče Blaž padejo na kolena in molijo goreče, da bi se njihovima otrokoma na daljnem potu ne zgodilo nič žalega.

Ko se solnce prikaže izza gorâ, bila sta Jelica in Videk že daleč od doma. Tuji kraji so se razprostirali okolu njiju in v daljavi prikazovali so se jima temni gozdi. Niti jednega pota nista poznala; vedela sta le to, da morata naravnost proti vetru. Ker je vlekel veter od gozda sèm, morala sta proti gozdu. Nič nista govorila, kajti bala sta se šumečih gozdov, katerim daleč okolu ni bilo videti ne kraja ne konca. Ravno opoludne prispeta do visoke skale, ki je stala ob gozdnem robu; ker je šumljal v nje senci bister studenček, reče Jelica: „Sédiva tukaj, odpočijva si in pojejva košček kruha.“

To je bilo Vidku zelo po všeči, kajti bil je že truden in lačen. Napil se je studenčnice in najedel kruha, potem pa se mu je razvezal jeziček.

„Zakaj so poslali naju oba?“ vpraša bojzljivo, „zakaj niso poslali samo tebe, a mene pridržali doma?“

Na to ga okara Jelica rekoč: „Ali ni najina dolžnost jednako služiti dobrotniku, ki je nama obema jednako pomagal; ali ni najina dolžnost, jednako ubogati očeta?“

Videk je molčal na to in jedel dalje, a za nekaj časa začne z nova: „Oče se bodo doma sami dolgočasili.“

Ker je Jelica vedela, kako Videk to misli, odgovorila mu je: „Ako služiva oba ob jednom, odsluživa svoj dolg hitreje in prej se vrneva k očetu.“ — Vender pa je bilo Jelici zelo žal, da je moral Videk na tako daljno pot; nabrala je zato najlepših jagod ter mu jih dala cel šopek. Slastno jih je pojedel; ko pa je bilo treba iti dalje, prijel je Videk sestrico za predpasnik in rekel: „Jelica, jaz se bojim tega temnega gozda; slišiš li, kako tam veter buči?“

Jelica ga poboža in potolaži, rekoč: „Ne boj se! Dokler nama veter kaže pot, ne zajdeva niti v najtemnejšem gozdu.“ Prijazno prime Vidka za roko in koraka ž njim po gozdni poti. Dolgo hodita molčeč; nikogar ne srečata, pa tudi nobenega ptička ne slišita; jedino veter je bučal nad njima s tako silo, kakor hud vihar. Čim dalje, tem pogosteje so pokale veje po drevju, da, celo drevesa so jima padala čez cesto. Naposled je nastala taka nevihta, da je močne hraste in smreke s koreninami izdirala.

Komaj sta že proti vetru stopala, slednjič že komaj stala. Videk je upil in zdihoval, toda Jelica ga pri tem vrišu niti slišala ni. Prideta do izruvanih dreves, ki so bila z vejami tako zapletena, da so jima cesto popolnoma zapirala. Mračilo se je in poslednji solnčni žarki so slabotno odsevali med drevjem. Poti ni bilo tu nobene; vrh tega potihne še veter, njiju jedini kažipot.

„Iti morava skozi goščo, mili Videk, morda prideva zopet na pot.“ Ko Videk to sliši, jame upiti ter hoče zbežati od Jelice proti domu. Gotovo bi bil bežal domov, da ni zaslišal zdajci prav blizu sebe glasu, kakor bi nekdo s sekiro drva cepil.

„Tukaj so ljudje,“ vzklikne Jelica veselo, a Videk se hitro obrne junaško in zavpije v gozd na vse grlo: „Hoj, kje je kdo? Hoj, kje je kdo?“

Iz gozda mu odmeva hripav, hohotajoč glas: „Le naravnost, le naravnost!“ Na to čujeta otroka z nova udarce, katere je glušil nov šum vetra prihajajočega iz srede gozda. Brez bojazni prime Jelica Vidka za roko in Videk mora ž njo. Po divji gošči sta si delala pot; gozdne živali so se skrivale okolu njiju in udarci sekire so se izgubljali bolj in bolj; na njihno vpitje ni odgovarjal nihče več. Tma je nastala, ko sta prišla Jelica in Videk iz gozda na pot; toda nikjer ni bilo človeka in tudi veter je potihnil. Kaj sedaj? Kam naj se obrneta? Ali naj si posteljeta tu v gozdu med kačami?

„O zlobni veter, kam si naju privedel,“ vsklikne Videk jezno ter pestí svoji roki. Jelica pa vzame ruto z glave, prime jo na oglu in zakliče: „Dobri veterček, le malo še potegni in pokaži nama po tej ruti pravo pot!“

In glej, veterček potegne, zamaje rutico in Jelica korača ž njo kakor s praporom veselo proti vetru; tudi mesec se pokaže izza gora in razsvitljuje otrokoma pot. Nista hodila dolgo, kar se zavije cesta okolu zaraslega griča, in glej, tam je konec gozda. Ondu se razprostira širok travnik in ne daleč od tod sedi na širokem parobku starček; poleg njega leži sekira in butara suhljadi. Lasje in brada so mu od vetra zmršeni, obleka od vetra raztrgana, mraz in starost pa sta ga prevzela tako, da se trese po vsem životu. S svetlimi očmi pogleda otroka in ju pozdravi s hripavim in hohotajočim glasom: „Dober večer, ljuba moja, kam pa tako pozno, kam?“

Jelica pozdravi starčka spoštljivo, zaveže si zopet ruto in reče: „Na daljnem potu sva in ne veva kam; ne poznate li, starček, onega očeta, ki ima na stotine sinov a vender nobenega? K temu greva služiti.“

„Oj, tega poznam dobro,“ zasmee se starček; „leško ga bosta našla! Povedati vama hočem kako: Le vedno na-

ravnost proti vetru, tako hodita jutri ves dan, a zvečer vprašajta dalje.“

Starček vstane in se odpravlja na pot. Jelica ga zahvali, vzame butaro in mu jo nese. Ko pa starček šepa poleg nje, zazdi se jej, da veje mraz iz njega. Videk gre za njima in tudi njemu se zdi, da vsak starčkov korak vzbuja veter. Potegne si klobuk na obraz, ne opazivši, da se starček skrivaj obrača za njim in se mu smeje.

III.

Prišli so do stare hišice s polomljenimi vrati in razbitimi okni; streha je bila raztrgana in dimnik se je nagibal na stran.

„No, otroka moja,“ reče starček, „ostanita pri meni do jutri, če nimata nikjer prenočiti; rad vama dam prenočišče, ako mi le zakurita; ves dan mi danes ugaša na ognjišču in jaz, ubogi starec, se tresem od mraza.“

„Rada vam zakuriva; zahvaljujete vas pa tudi, da nama dovolite prenočiti v svoji hiši.“ Hitro zapre Jelica okna in vrata ter napravi ogenj. Čudno pa se je zdelo Vidku, ki je lomil trske, da vedno prihaja veter iz starčka; čim bolj si je grel roke ter sôpel vanje, tem mrzleje je vleklo po izbi in pri dimniku ven. Sedemkrat je Jelici na ognjišču ugasnilo in sedemkrat je zopet potrpežljivo zakurila. Nevoljno pogleduje Videk starčka in se jezi zaradi vetra; ko mu je pa preveč, vrže trske od sebe, leže na svojo torbico, pojé kos kruha in zaspi. Jelica pa si ne da prej miru, dokler ni veselo švigal plamen na ognjišču; potem vošči starčku lahko noč, leže poleg Vidka na torbico ter sladko zaspi, molèč za svojega ljubega, oddaljenega očeta.

Ko se zjutraj otroka zbudita, ni bilo hišice nikjer, kakor bi jo bil veter odnesel; ležala sta na cvetočem travniku in ptički so pobirali okolu njiju krušne drobtinice, katere sta sinoči ondu raztresla. Od vsega je ostalo le malo pepela na kamenju, in zdelo se jima je, kakor bi se jima bilo vse drugo sanjalo.

Jako sta strmela o tem in se odpravljala od tod, kjer se jima je videlo vse tako čudno in predrugačeno. Mólita, zajuterkujeta in hitita naprej. Veter je vlekel, toda ne tako kakor prejšnji dan; prihajal je od daljnih sinjih gor. Pot ju je vodila med samimi travniki, na katerih se jima je vsaka cvetka priklanjala v vetru, kakor bi ju pozdravljala. Prijetna je bila pot po visoki travi; tu je poskočila kaka žabica, tu zopet je švignila kaka gaščarica; le človeka ni bilo videti.

Tako sta hodila do poludne, ko prideta do lipe, pod katero se je vil potoček. Ondu sta sedla, da si odpočijeta in malo obedujeta. Jelica nareže kruha. Ko se Videk najé, začne premišljati to in ono, kajti tožilo se mu je po domu in bal se je tudi služiti med tujimi ljudmi.

„Jelica,“ rekel je jokaje, „ta tuji gospod je grd dobrotnik, ker čaka, da mu bomo vrnili, kar nam je dal.“

In zopet ga okara Jelica tiho: „Kaj, ti hočeš, da bi bili najin oče tako grdi in nehvaležni, da bi ne hoteli plačati dobrotnika?“

Videk umolkne in hrusta krušno skorjo, potem pa jame zopet: „Jelica! oče so obečali gospodu, da plačajo, kadar prihranijo nekaj denarja; ker pa niso prihranili ničesar, ni jim treba nič plačati.“

„Oče niso prihranili denarjev, a dali so nama obilo lepih naukov, in zato pojdeva, da pripoznava najin dolg in ga dobrotniku odsluživa, kakor moreva.“

Tako je zavračala Jelica Vidkove slabe misli. Ko pa je videla, da mu debele solze lijejo po obrazu, bilo jej je žal. Ozrla se je na lipo in zagledala tam panj divjih bučel. Ker ni bilo živali v njem, odreže iz njega lep sat medu in ga da Vidku. Slastno ga pojé deček. V tem pobere Jelica svoje reči v torbico in se pripravi na pot.

Videk je méd sicer pojedel, a želel si je le domov. „Jelica,“ jame zopet, „vrniva se, sicer zajdeva! Danes veje veter ravno od nasprotne strani kakor včeraj in nama kaže nepravo pot.“

Jelica pa se mu privije, rekoč: „Dalje morava, naj se nama ljubi ali ne; vedno morava proti vetru, kakor je ukazal gospod. Priden bodi in ne godernjaj vedno!“

Ni čakala njegovega odgovora, temveč poljubila ga je, prijela za roko in vedla dalje. Dolgo sta hodila po kačasti poti. Zvečer pa prideta do gorskega vzhodja. Veter je bil v tem utihnil popolnoma in po okolici je legla tako gosta megla, da nista videla niti koraka pred se. Videk se jame bati, ko zasliši bučanje in šumenje pred sabo. A veter ni bil. Najbrž je bila deroča reka, v katero bi bila gotovo pala, ako bi bila šla dalje kakor slepa. Videk se trese in srce mu utriplje glasno; naposled se ga loti tak strah, da hoče pobegniti. Gotovo bi bil tekel celó domov, da ni v bližini čul glasu, kakor bi kdo travo kosil.

„Ljudje so tukaj,“ zavpije Jelica, in Videk obstoji. Hitro se obrne ter zakliče junaško s polnim glasom: „Hoj, kje je kdo? Hoj, kje je kdo?“

Na to je bilo slišati, kakor bi nekdo koso klepal in kosec se je oglasil iz megle z zamolklim in hohotajočim glasom: „Le naravnost, le naravnost!“

Jelica se ojunači, prime Vidka za roko in brez ugovora mora ž njo v najgoščo meglo. Kosca je če dalje manj slišati in na njijno klicanje jima nihče več ne odgovarja. Zdajci začitita, da stojita v vodi — stala sta v visokem bičju sredi močvirja in vse okolu njiju je bilo prazno, megleno in črno.

„O zlobni veter, kam si naju privedel,“ tarna Videk. Jelica pa vzame zopet ruto z glave, prime jo na kraju in zakliče: „Dobri veterček, še malo potegni in pokaži nama

Nedaleč od tod sedi na kamnu stara ženica. Poleg nje leži kosa
in povesmo trave.

po tej rutici pravo pot.“ — In glej, veterček potegne, zamaje rutico in Jelica koraka ž njo kakor s praporom veselo proti vetru. Skoro prideta iz bičja in blata; toda nič drugega ne vidita v megli kot pesek. A veter razžene meglo in oblake, mesec posveti in otroka najdeta s kamenjem uloženo pot, po kateri prideta do velike reke. Visoke gore so se dvigale za njo. Dasi ne vidita nobenega čolna, nobenega mostu, pa tudi nobenega človeka, vender se Jelica ne boji, temveč gre ob reki dalje ter pride do velike stare vrbe; na njo je privezan čolniček. *Nedaleč od tod sedi na kamnu stara ženica. Poleg nje leži kosa in povosmo trave.* Ogrnjena je s plahto, lasje so jej od vetra zmršeni, a obleka od vetra raztrgana; mraz in starost pa sta jo prevzela tako, da se trese po vsem životu. Svetlo pogleda otroka in ju pozdravi s hripavim in hohotajočim glasom: „Dober večer, ljuba moja, kam pa tako pozno, kam?“

„Na daljnem potu sva,“ odgovori Jelica, „in iščeva očeta, kateri ima na stotine sinov, in vender nobenega. K njemu greva v službo. Nama li ne morete pokazati poti k njemu?“

Ženica na to: „Lehko, ker za pot do njega dobro vem; čez reko morata, potem ideta zjutraj naravnost proti vetru in na večer vprašajta dalje.“ Na to vstane in odveže čolniček. Jelica pobere povosmo in pomaga ženici, da je dene v čoln, potem jo prosi, naj jej dovoli prepeljati se z Vidkom. Ženica dovoli ter da vsakemu jedno veslo v roko. Vsi trije sedejo v čolniček.

IV.

S početka so dobro veslali; ko pa se je začela ženica od mraza krčiti in si meti suhi roki, zdelo se jima je, da vzbuja veter in vznemirja vodo. Komaj priveslata nekaj dalje, zažene veter čolnič zopet nazaj; valovi pa igrajo ž njim tako divje, kakor bi ga hoteli vsak čas prekucniti; tudi pluskajo vanj s tako silo, da je že do polovice poln vode. Strahoma odloži Videk veslo ter začne s klobukom metati vodo iz čolna. Jelica pa prime obe vesli ter vesla tako dolgo, da slednjič vender doseže breg.

Tu zagledata hišico s popolnoma razbitimi vrati; mesto oken so obešene cunje, streha je povezana z vrvmi in dimnik podprt s kolom.

„No, otroka,“ reče ženica, „ako nimata nikjer prenočiti, ostanita pri meni do jutra; rada vama dam prenočišče, ako mi natlačita pernico. Ves dan mi danes veter perje razpihava, in jaz, stara žena, se tresem od mraza.“

„Rada vam storiva to in zahvaljujeva vas, da nama dovolite prenočiti v svoji hišici.“ Takoj zapre Jelica vrata z zapahom in jame iz luknjičaste vreče tlačiti perje v pernico. Videk jej drži pernico. Toda čudno, vedno se mu zdi, da ženica za njim perje nalašč razpihava. Kadar pa si je mela roki in soplja vanji, takoj se je razpršilo vse perje po izbi in Jelica ga je morala pobirati z nova. Vidka slednjič to ujezi; vrže pernico na tla, nevoljno pogleda ženico, pojé kos kruha ter zaspí na svoji torbici. Jelica pa vzame iglo in nit, zašije pernico, vošči ženici lahko noč, leže poleg Vidka na svojo torbico in zaspí sladko, moleč za svojega oddaljenega očeta. Ko se zjutraj zgodaj zbudita, ni bilo več hišice, — kakor bi jo bil veter odnesel. Ležala sta na pesku ob vodi

pisane školjke so se svetile na dnu in urne ribice so lovile drobtinic, katere so padale z Vidkove obleke, ko je vstal. Od sinoči ostalo je le nekaj raztresenega perja; vse drugo bilo je kakor prazne sanje.

Hitro se odpravita s tega kraja, kjer se jima je zdelo vse začarano; molita in zajuterkujeta ter ideta dalje proti goram, od koder je vel veter.

Ozka in kamenita je bila ta pot; vsaka stopinja je predsedala ubogima otrokoma. Bil je tretji dan njunega potovanja in črevlji so se jima že trgali ob ostrem kamenju. Jelica je dobro čutila ostro robato kamenje, kajti ranilo jo je že do krvi, toda niti besedice ni izpregovorila; tudi Videk je čutil kamenje, a on je jokal vso pot. Tako sta blodila med gorami, kajti veter je pihal ta dan zdajci s te, zdajci z one strani. Dà, časih so nastali celo vrtinci, in vender sta morala neprestano proti vetru. Vedel ju je do najglobljih prepadov, do najstrmjih pečin, in že sta mislila, da iz tega groznega skalovja ne prideta nikdar več. Nad njima so krokali gavrani, a pod njihovimi nogami so se trgale skale ter valile v globino; toda niti človeka, niti živali nista srečala tu.

Naposled dojdeta na visok vrh, kjer ni bilo ne drevesa ne grma; nič nego golo kamenje in malo bičevja. Sedeta na skalo in obedujeta. Njijn kruh pa je bil že suh in trd kot kamen. Videk ga je od same žeje komaj požiral. Začne jokati in reče: „O, Jelica, zakaj sva šla na pot, ker morava tu poginiti! Oni bogati gospod, ki nas je obdaroval pred leti, ne potrebuje najine službe.“ Jelica zajoče, toda ne zaradi žeje in lakote, temveč od žalosti, ker je Videk tako nehvaležno govoril. „Najin oče so bili prej tudi bogat gospod, a vender so tako ubožali, da bi bili brez pomoči našega dobrotnika poginili; ali ni torej mogoče, da je dobrotnik v teh letih tudi tako ubožal, da potrebuje naše pomoči?“

Videk umolkne, za nekaj časa jame še huje jokati.

„In če je ubožal, kako huda služba bo to! Morda bodeva morala, kakor tu na potu, jesti suh kruh in ležati na golih tleh, in kdo ve, kdaj bode konec tej bedi,“ rekel je.

„Mirno bodeva ležala na trdi zemlji, zadovoljno bodeva jedla suh kruh, kajti imela bodeva mirno vest,“ tolaži ga Jelica. Videk pa tega ni hotel razumeti, temveč se je žalostno oziral okolu, bi li ne dobil tudi tu jagod, medu ali sploh česa, s čemer bi si suhi obed priboljšal, ali pa vsaj kaplje vode, da si ohladi žejo.

Hudo je bilo to Jelici, kajti oče so ga jej izročili, da ga varuje vsega hudega. Premišljala je, s čim bi ga potolažila, toda v tej puščavi je bilo to zastonj. Z doma itak ni imela drugega seboj, kakor ona tri trda, nezrela jabolka, katera so jej pri slovesu pala v naročje. Da bi Vidka vsaj s temi malo potolažila, seže ponje v torbico; toda kako se začudi zagledavši tri lepo rudeča, popolnoma dozorela jabolka! Z veseljem jih podari Vidku, kateri jih pojé s tako slastjo, da niti peške ni ostalo.

Naposled morata zopet dalje in to Vidku ni po volji. Prime sestrico za obleko in prosi, dolgo prosi: „Vrniva se Jelica! Kdo ve, h kako hudobnim ljudem greva; kdo ve, kam naju zavedejo čarovnice, posebno še, ker veje danes veter od vseh strani in tu tudi nobene poti ni.“

Na to Jelica Vidka objame in ga tolaži s temi ljubeznjivimi besedami: „Ker sva vztrajala do sedaj, vztrajajva še do konca, saj je danes že tretji dan in tri dni nama je hoditi. Najhujše sva prestala, bodi torej moški, na vsak način bodeva jutri zjutraj na cilju.“

Rad bi bil šel Videk domov, toda v tem skalovji ni bilo znati, niti od kod sta prišla, niti kam naj gresta. Moral je torej rad ali nerad z Jelico.

V.

Dolgo sta hodila po močno zavutih dolinah, v katerih je veter zvižgal, bobnel in tulil, kakor bi jima bile velike čede psov in volkov za petami. Hipoma nakopiči veter črnih oblakov, da nastane temna noč. Jame se bliskati in grmeti; debela toča se usiplje ter tolče na skale, da misli Videk, sodni dan je tu. Skrijeta se v jamo, kjer švigajo bliski po skalnatih stenah, kakor bi se vilo sto in sto ognjenih kač okolu in okolu. Tudi se vsuje velika ploha v jamo, v kateri grom odmeva stoterno. Toda vedno slabša prihaja nevihta; slednjič potihne vse in trda noč nastane. Otroka zlezeta iz svojega zavetja; nad sabó sta videla le temno nebo, a pred sabó neprozorno pusto skalovje. Nikjer nobenega glasu, nikjer nobene luči; niti najslabšega vetra ne čutita; vse mrtvo! Kadar pa se odlomi od skale kamen, ali kadar pade debela kaplja raz skalo, zadržujeta sapo, meneč, da slišita človeške stopinje. Toda zamán kliče Videk: „Kje je kdo?“ Ta pot mu odmeva le od skal: „Kje je kdo!“

„Da bi bila zdaj tu oni starček in ona ženica!“ misli si Jelica; toda Videk žugajoč dvigne pesti ter vzklikne razjarjen: „O hudobni veter! sem v to puščavo naju je prignjal in zavel, in sedaj naju je zapustil ter niti toliko ne veje, da bi naju vedel od tod nazaj.“

Jelica odveže sicer svojo rutico ter kliče dobri veter na pomoč, toda mokra je visela, ne da bi se ganila, kajti zrak je bil tako miren, da se niti listič ni ganil na drevesu. — Mračno prisveti mesec izza oblakov, in še le zdaj vidita natančno, po kakih skalnatih pustinjah sta tavalala. Videk prosi

Jezen, da ga je pes zbudil, pobere kamen in ga vrže vanj.

koščeka suhega kruha, katerega pa sedaj Jelica ni imela več. Le nekaj jej je še ostalo: nje velika ljubezen do bratca. Jokajočega, lačnega in utrujenega vzame v naročje, pokrije ga s svojo rutico in s svojimi oblačili, gladi in tolaži ga, da jej zaspi na rokah. Potem sklene roki k molitvi in prav goreče moli za svojega bratca, kajti bala se je zanj in bolelo jo je njegovo trpljenje. Sama je bila mirna in prepričana, da je na poštenem potu, da dober človek niti v puščavi zajti ne more. — Kar se jej zazdi, da sliši pasje lajanje, da je torej blizu človeških stanovališč. Ker je bratec spal, vzame ga na roke in dasi je bil težak, nese ga proti kraju, kjer je čula glas. Komaj zavije okolu prve skale, ko zasliši blizu strašansko tulenje psa in rožljanje verig. Zapazila je ne daleč pred sabo hišico ubožno, podprto od vseh strani s koli in prislonjeno na skalo. To hišico je čuval grozen pes na verigi. Vidka zbudi njegovo lajanje. Skoči na noge. *Jezen, da ga je pes zbudil, pobere kamen in ga vrže vanj.* Na to jame pes še hujše tuliti in zdi se jima, kakor bi tulila nevihta iz njegovega žrela. Jelica pa se mu približa dobrikaje se in reče: „Ti si dober pes, ti si na me lajal in mi s tem nanznanil, da je tu človeško stanovališče.“ Pes se skoro pomiri ter jo pusti v hišo, Vidku pa kaže zobe, kar je dečka zelo jezilo. Toda Jelica se je motila, meneč, da bi bilo to človeško stanovališče. Razpala in prazna hišica ni imela niti vrat niti oken, streha je bila luknjičasta in dimnik razdejan. Vender bi bila otroka rada pod to streho prenočila. — Tudi lačna sta bila že zelo, a razven kamenja in gline ni bilo tu ničesar. Lačen pa Videk ni mogel zaspati; spomnil se je, kako so mu opoludne dišala Jelična jabolka, in ker je vedel, da ima tudi on tri v svoji torbici, stisne se v kotec ter na tiho izvleče iz nje jabolka, to pa zato, da bi mu niti jednega ne bilo treba Jelici dati. A nevoljno odloži drugo za drugim, kajti bila so trda kot kamen; niso mu dozorela v torbici,

kakor se je to zgodilo Jelici. — Nevoljen leže potem, toda niti on, niti Jelica ne zaspita, ker pes vedno teka, tuli in z verigo rožlja okolu hiše, kadar pa strese svojo kodrasto dlako, prihaja zares veter iz njega v hišo. Hipno jame skakati in cviliti, in slišati je, kakor bi bil nekdo prišel, psa gladil in se mu dobrikal; potem steče pes v hišo ter se zopet cvileč vrne k vratom, kakor bi prišleca klical za seboj.

VI.

hišo stopi na to starec s sekiro na rami v raztrganem kmetškem oblačilu, z zmršeno brado in zmršenimi lasmi; trese se, manè si roki in skrivaj pogleduje otroka. Za njim pride ženica s koso na rami, v raztrganem krilu, z razdrapano ruto; z očmi pomigne otrokoma in reče s hripavim zasmehujočim glasom: „Ta dva otroka sem na svojih potih že srečala.“

„Jaz sem ju tudi srečal,“ reče starček. Otroka se vedeta kakor bi trdo spala, a poslušata venderle. „Kje si hodil, ljubi Veter?“ vpraša ženica.

„Hodil sem po kraljevih gozdih in jih uničeval; veliko škode sem napravil. In kje si hodila ti, ljuba Nevihta?“

„Hodila sem po travnikih in gorah ter zganjala oblake, napravljala sem hude nevihte in uničila veliko posestev. A kaj veš ti o teh otrocih?“

„Pridna otroka sta; napravila sta okna moji hišici. Zato jima hočem nekaj dati v spomin. In kaj veš ti o njih?“

„Dobra otroka sta,“ odgovori ženica. „Napolnila sta mi pernico v hišici; tudi jaz jima dam nekaj v spomin. Kaj jima boš dal ti?“

Na to vzame starec Jeličino ruto, dihne vanjo in reče: „Tej ruti sem dal čarobno moč, da vsakomur, kdor se postavi ž njo proti vetru in reče: Veterček, potegni, k dobremu me vodi! pokaže takoj pravo pot tja, kjer ima kaj dobrega in poštenega zvršiti. Vender mora vsakdo proti vetru, kajti kdor hoče kaj dobrega storiti, mora nasprotja premagovati. — In kaj jima boš dala ti?“

Zdajci vzame ženica Vidkov klobuk, dihne vanj in reče: „Temu klobuku sem dala čarobno moč, da se vsakomur, kdor se postavi ž njim po vetru in reče: Veterček, potegni, k sreči me vodi ! vselej pokaže najkrajša pot tja, kjer more najti srečo in bogastvo. Po vetru pa mora vsakdo, kajti sreča vselej odletava z vetrom. Ta dva otroka sta zaslužila to.“

„Zaslužila sta to,“ dostavi starček, „in zjutraj naj si delita darova, kakor hočeta. Sedaj pa, ljuba moja Nevihta, idiva zopet nekoliko dalje.“

In predno se otroka zavesta, obrne se starček z ženico, pes zatuli, veter zabučí, hišica se razleti v koscih na vse strani, in vsi, starček s sekiro na rami, ženica jezdeč koso in za njima pes na verigi grozno tuléč vzleté v zrak in za nekaj časa izginejo; vse je bilo tiho.

Jelica in Videk sedita prestrašena skupaj in dolgo ne moreta izpregovoriti besedice. Ker je pa nastala krasna tiha noč, odleglo jima je polagoma. „Si li slišala, kaj sta se pogovarjala Nevihta in Veter?“ šepne Videk bojazljivo.

„Slišala sem, Videk; dala sta nam lepa darova. Izberi si, katerega hočeš.“

Videk umolkne in pri mesečini je videti, kako mu je zarudel obraz, kako so se mu svetile oči.

„No Videk,“ reče sestra ljubeznjivo, „hočeš li oba? Le reci, rada ti ju dam.“

„Le jeden dar hočem,“ reče Videk hitro. „Jaz hočem samo čarobno moč, ki me privede k sreči; saj je to Nevihta itak v moj klobuk položila.“

„Vzemi si jo, Videk. Jaz pa raje obdržim čarobno moč, ki me privede k častnim dejanjem. Tako sva oba obdarovana po želji. Sedaj pa lahko noč; moliti hočem, da bi to srečo zares našel skoro.“

Ker je imela Jelica mirno vest, zaspala je tudi takoj, položivši čarobno rutico varno pod glavo. Drugače pa se je godilo Vidku. Tisočerne misli na prihodnjo srečo in prihodnje bogastvo mu niso dale pokoja. Najkrajša pot do njih mu je bila odprta; takoj prihodnjega dne bi morda lahko postal velik, bogat gospod; — in zdelo se mu je, da bi bil ne-spameten, ko bi svojo srečo popustil ter šel s sestro služiti tujemu možu, ki je nemara hud, nemara lakomen, ali še celó reven. Ne! Dovolj je prestal bede in naporov v teh treh dneh svojega potovanja; in ko se je spomnil revne očetove hišice, ni ga tudi kaj dosti veselilo domov; dozdevalo se mu je že, da živi v prostornih palačah in se vozi v krasnih kočijah, da živi brez dela le na slavnostih in veselicah. — In ko tako nekaj časa premišlja, vstane tiho, da se prepriča, ali zares Jelica spi; in spala je. Na to vzame svoj klobuk, otide po prstih iz hiše in zašepeta: „Veterček potegni, k sreči me privedi!“ in dvigne klobuk nad glavo. Skoro čuti, kako se veter upira vanj; za vetrom hiti dalje in dalje, kolikor ga neso noge. Ko se jame daniti, vidi, da se bliža velikemu lepemu mestu. Predno gre v mesto, odpočine si na ledini, kajti bil je jako upehan in utrujen. Le-tu premišlja, kako bi v tem mestu sreče iskal. Odloči se, da začne pri prvem človeku, pri katerem zapazi bogastvo. — Po tlaku široke ulice koraka v mesto in se čudi lepim hišam. Bilo je še prav zgodaj in kupci so stoprav odpirali prodajalnice. Videk torej opazuje, kje bi bil najbogatejši kupec. Tu se lesketa zlatá in dragih kamenov, drugod so razložene dragocene dišave, še drugod vseh barv svila in krasen žamet; tu zopet slastne jedi; najbolj pa je povšeči dečku prodajalnica polna lepe kožuhovine, natlačenih živali, kakeršnih ni videl še nikoli. Zdele so se mu kakor žive. Krznar, stari kav, priljuden mož z nasmehom opazuje dečka, kateri blago ogleduje tako, kakor bi je hotel z očmi pogoltniti.

„Kaj pa bi rad?“ vpraša ga naposled. Videk se ustraši, pogleda ga ter začne jokati, kajti bil je lačen. „O gospod, prosim Vas koščeka kruha.“

„Kdo si in od kod?“ vpraša ga gospod, prime ga za roko ter vede v prodajalnico.

„Daleč sem doma. Tri dni sem taval okolu, predno sem prišel v to mesto.“

„Nimaš več starišev?“ vpraša ga gospod sočutno.

„Nimam,“ odgovori Videk ter zataji očeta, da bi ga gospod tembolj obdaroval.

„In nimaš nikogar drugega?“

„Nimam,“ reče Videk in zataji sestro, da bi se ga gospod tembolj usmilil.

„Kam si namenjen? Imaš li kako službo?“

„Nimam,“ reče Videk in zataji svojega dobrotnika, da bi mogel pri gospodu poskusiti svojo srečo.

„Ti si torej popolnoma zapuščen in beračiš,“ reče krznar, „ubogi deček, smiliš se mi. Ako se hočeš izučiti mojega rokodelstva, ostani takoj pri meni; in ako si pripraven, dober deček, imel te bom za lastnega sina, kajti jaz nimam otrok. Ako boš delaven, boš gospod, in kadar bom star ter si bom hotel odpočiti, dam ti svojo prodajalnico in vse blago.“

Tako je postal Videk srečen s pomočjo čarobnega klobuka, še predno se je Jelica prebudila na svoji rutici; bogati meščan ga je vzprejel za svojega otroka.

VII.

O, kako se je prestrašila Jelica, ko se je zbudila, kako je
 vila z rokama, kako bridko jokala ter klicala Vidka, ka-
 terega ni bilo nikjer več! Mislila je, da se je zbal
 službe in pobegnil k očetu domov. Nemara je v gorah
 zašel, nemara v reki utonil, morda se v močvirju po-
 greznil, morda so ga na travniku pičile kače, ali pa v gozdu
 napali volkovi. Že je hotela proti domu, da bi našla Vidka in
 ga varovala, a spomnila se je, da bi s tem prelomila očetovo
 obljubo. Utopljena v take misli, zagleda pred seboj veliko krasno
 mesto. Zopet si misli: „Tam živi gotovo moj dobrotnik, tja sem
 poklicana, tja sem potovala tri dni neustrašeno. Toda, koga naj
 popustim, svojeglavega bratca, ali dobrotnika, kateremu so se
 zavezali oče s svojo poštenostjo? Kaj naj storim, da ne
 grešim, da pogodim pravo pot?“ — Spomnila se je v tem
 darú starčka Vetra. „Rutica mi bo pokazala pravo in pošteno
 pot.“ Kako je bila vesela, da je dobila ruto v dar! Kaj bi
 bila počela brez nje?

Povezala je torej svojo torbico in opazivši na tleh ja-
 bolka z domačega vrta, katera je Videk zvečer vrgel strani,
 pobere jih ter dobro shrani, kajti spominjala so jo ločitve
 z očetom. Potem vzame ruto z glave, ter zakliče: „Veterček
 potegni, k dobremu me vodi!“ ter koraka proti močnemu
 vetru v mesto tisto pot, katero je Videk po noči tako tiho
 krenil. Odločila se je, povsod, kamorkoli pride, vpraševati po
 bratcu, ob enem pa tudi po dobrotniku, kajti mogoče bi
 bilo, da najde oba ob enem.

Hodila je po ulicah mimo krasnih prodajalnic in iskala med ljudmi onega, kateri bi se jej na videz zdel dober in moder človek, da bi ga vprašala. Bogati krznar se je pred svojo prodajalnico prijazno razgovarjal z gospodom, ki je imel zlato zvezdo na ovratniku. Ko zapazita deklico, ki ju tako vpraševaje pogleduje, nehata se pogovarjati.

„Koga iščeš deklica?“ vpraša krznar prijazno.

„Bratca iščem, kateri se mi je minulo noč na potu izgubil. Ime mu je Videk in podoben je meni. O, gospod ali ga niste morebiti videli v tem mestu?“

Krznar se zelo začudi. „Imata li stariše?“ vpraša dalje.

„Daleč od tod imava očeta, kateri so naju poslali, da odsluživa star dolg, ker ga ne moremo plačati.“

„Tako?“ reče krznar osupel, kajti sedaj je vedel, da je zatajil Videk očeta, sestro in svojo dolžnost. „Tako je torej! In jaz sem tega dečka za svojega vzela.“

„Vi ste ga vzeli za svojega? O, hvala Vam gospod!“ veselila se je Jelica, ker je videla, da je Videk zares našel srečo. „Pozdravite ga gospod, kajti jaz moram hitro dalje, da poiščem dobrotnika, kateremu moram služiti.“

„In kdo je ta?“ vpraša krznar.

„Pred najstimi leti je prišel k nam tuj gospod, kateri je očeta rešil bede in rekel, da je oče, ki ima na stotine sinov, a vendar nobenega. Ne veste li gospod, kdo je ta?“

Pri teh besedah sta se gospod z zlato zvezdo in krznar spoštljivo odkrila.

„To je naš milostni kralj,“ reče gospod z zvezdo, „idi, jaz te privedem k njemu.“ Prime strmečo deklico za roko ter jo ljubeznjivo vede po ulicah.

Ta mož je bil kraljev kamornik. Jelica se ni mogla naveseliti velike sreče, da gre h kralju v službo. Bolelo jo je le, da je bratca lastna svojeglavnost prevarala o tej službi. Bil je sicer po vsem srečen pri dobrem gospodu,

veliko večja sreča ga je čakala, ko bi bil storil svojo dolžnost ter šel ž njo v službo! Toda kdo bi mogel vedeti, da bo ta služba kraljeva!

Krznar je na to šel v prodajalnico ter čakal Vidka, da pride v lepih novih oblačilih od krojača, kamor ga je s služabnikom poslal. — Ponosno stopi Videk v novi obleki v prodajalnico.

„Idi mi izpred oči, lažnjivec in nehvaležnež!“ pozdravi ga krznar. „Svojega očeta, svojo sestro, svojega dobrotnika in svojo dolžnost si zatajil, ker ti ni bilo po volji služiti. Lepega postopača in sleparja bi bil vzel za svojega sina; na moje stare dni bi me bil zatajil kakor sedaj svojega očeta, svojo sestro in svojega dobrotnika. Idi, o tebi nečem ničesa več vedeti! Išči si sreče drugod! Spokori se in delaj ter bodi vesel, da si bil pravočasno obvarovan laži in sleparstva!“

Na to zaloputne krznar vrata pred Vidkom, kateri stoji kakor okamnel. Nekaj časa mu je bilo hudo, potem pa se je lehkomišljeno zasuknil na peti svojih novih čevljev.

„Kaj mi je na tem, če me spodiš, ti kramar? Svojo srečo najdem lahko kratkim potom, ne da bi moral trpeti. Zamahniti mi je treba le s klobukom in dobil bom, kar se mi ljubi.“ — Tako je lahkomišljeno odšel. Ko je pa krznar videl, da se neče poboljšati, temveč se mu celo posmehuje, zaprl mu je svoje srce še bolj, nego poprej vrata, in se odločil, da ga nikdar več neče pomilovati.

VIII.

tem je privedel gospod komornik Jelico do kraljevega vrta. „Hodi tiho!“ reče jej, „kajti kralj in kraljica sta blizu.“

Zares dojdeta skoro pod staro, košato drevo, kjer sta na zelenih z dinjem poraslih sedežih sedela kralj in kraljica. Kralj je bil gospod srednje starosti; obličje mu je bilo trpeče in črna brada po malem osivela. Kraljica je bila žalostna, bleda gospa; brala je glasno iz nabožne knjige. Oba sta nosila temna malone žalna oblačila, isto tako tudi njiju komornik. „Koga ste privedli, komornik?“ vpraša kralj, ko je kraljica, opazivši deklico, prenehala brati.

„Milostni kralj! privedel sem Vam pošteno hčer pošte-nega očeta,“ reče komornik, in kralj se ljubeznjivo nasmeje.

„Govori sama, deklica,“ reče kralj na to, „kako se ime-nuješ in od kod prihajaš?“

Spoštljivo in brez bojazni pristopi Jelica, poljubi kraljevo oblačilo in kraljičino roko, kajti nista se jej zdela ošabna in ostra vladarja, temveč dobra a nesrečna človeka, katera sta se jej hipoma jako priljubila. Zaupljivo gleda kralju v oči ter govori: „Jaz sem Jelica, hči revnega Blaža, katerega ste, milostni gospod in kralj, pred najstimi leti blagovolili obiskati v njegovi hišici in katerega ste po svoji radodarnosti z nami otroci vred rešili lakote in bede.“

„Ne spominjam se,“ reče kralj, „in kaj hočeš sedaj?“

Tu si misli Jelica: „Le kralju je mogoče mnogim ljudem pomagati, in ker je veliko revežev obdaroval, torej se vseh spominjati ne more.“ Še bolj zaupljivo je zrla nanj ter go-

vorila dalje: „Moj oče so Vam, milostni kralj, obljubili čez najmanj deset let vrniti dar, in Vi ste bili s tem zadovoljni, zanašajoč se na njegovo poštenost.“

„Ne spominjam se niti tega moža, niti njegove obljube,“ reče kralj.

„Se li ne spominjate priče, gospod?“ vzklikne Jelica hitro. „Stara jablan je udarjala s trdimi jabolki na hišna okna in Vi ste rekli: „Ta je priča!“

„Spominjam se, prav govoriš!“ reče kralj in njegovo obličje se razjasni od veselja. „Videč, da imam tako poštene podanike, moram marsikatero žalost pozabiti. Tako pošten mož pa, kakor je tvoj oče, vreden je, da služi kot poštenjak vsej deželi. — Komornik! Takoj jutri zjutraj odpravite poslance, naj gredo k temu možu, da pride v moje mesto; postaviti ga hočem za najvišjega sodnika vsemu kraljestvu.“

Pohlevno in tiho je stala Jelica, dasiravno so jej oči hvaležnosti žarile in jej je srce kipelo od veselja; le to, da Videk ne bo videl tega srečnega trenutka, bolelo jo je v srce.

„Sedaj pa pokaži, kakšno plačilo si prinesla za kraljev dar,“ rekla je kraljica ljubeznjivo.

Naravnost in ponižno reče Jelica: „Nič, gospa kraljica, nego prazne roke in dobro voljo, svoj dolg pošteno in zvesto odslužiti, kajti mi smo revni ljudje. Ne hudujte se, da si drznem tako stopiti pred Vašo milost, a vedela nisem, da je naš nekdanji dobrotnik kralj in mislila sem, da mu moja služba utegne koristiti.“

Kralj pogleda Jelico nezaupno ter reče nevoljno: „Kaj, ti nisi vedela, da sem jaz kralj? Kako si me torej iskala in našla?“

„Ta gospod [mi je prvi to povedal,“ odgovori Jelica mirno in pokaže na gospoda komornika. „Vedela sem samo, da moram iskati očeta, ki ima na stotine sinov, a vendar nobenega.“

Naglo je vstala pri teh besedah kraljica in solze so jej oblile obraz; kralj se v veliki žalosti obrne v stran, povesi glavo in vzdihne globoko; komornik obledi in se trese po vsem životu.

Na to kralj namigne z roko in komornik odvede deklico. Skozi goščo je še opazila, da je bleda kraljica pala kralju v naročje in da sta oba močno jokala.

Komornik vede Jelico po pustih potih, kjer so po drevju visele črne pajčevine in rumen mah; mesto cvetic so rastle koprive v travi in videti je bilo, da že davno nobena roka na tem vrtu ni ničesar storila. Med zanemarjenimi gredicami, kjer so sem in tja divje rastle ostanki nekdanjih sajenih cvetic, zapusti komornik deklico in jej reče: „Tu počakaj, da se vrnem in ti povem, je li kralj tvojo ponudbo vzprejel“ ter odide.

Jelici postane tesno in hudo. Videla je, da tare kralja in kraljico velika bridkost; rada bi jima bila pomagala, kakor je pomagal kralj njenemu očetu. Hvaležno njeno srce je bilo žalostno, ker ni mogla dobrotniku takoj odslužiti; poleg tega se je tudi bala, da jo pošlje kralj od tod, ne da bi mu mogla najmanjšo ljubav skazati. Začela je jokati. In zopet je mislila sama pri sebi: „Čemu jočem in postopam? Če tudi moje službe ne zahtevata, morem jima vendar služiti. Žalostna sta in zato jima lahko malo veselja napravim. Gotovo bi se gospa kraljica za nekaj trenutkov razveselila, ko bi hipoma prišla sem in videla gredice zrahljane in oplete, steze osnažene in drevje otrebljeno.“ Hitro se je pripravila na delo, da razveseli kraljico, ne opazivši, da je že davno minulo poludne ter se dan nagiblje proti večeru. Pozabila je, da ima priti komornik, pozabila, da ves dan ni ničesar jedla niti pila. Komornik pa je v tem že petkrat prišel gledat, kaj dela, in je zopet odšel, ne da bi ga bila Jelica opazila. Na večer je šel v kraljevo sobo in rekel spoštljivo: „Milostni kralj,

kaj naj storim z deklico, katera se Vam je prišla v službo ponujat?“

Kraljica je vstala, otrnila si objokane oči in rekla: „Sama jej to povem; vodite me k njej!“

Komornik vodi kraljico tja, kjer je Jelica delala ter se na njen migljaj pokloni in odide. Kraljica dojde skozi gost drevored do Jeličnega vrta. Presenečena vzklikne in gleda deklico, katera jej podaja svojo košarico, polno lepega ovočja, katero je pod drevjem nabrala in z vencem poljskih cvetic olepšala.

„Nisem vedela,“ reče kraljica, „da je v mojem davno zapuščenem vrtu tak lep rajček,“ ter ga občudovaje ogleduje. Vzame od deklice košarico ter se zadovoljno nasmeje, rekoč: „Povej mi po pravici, dekle, kaj te je napotilo, da si si naložila tako delo na mojem vrtu?“

„Rada bi Vas potolažila, gospa kraljica, kajti boli me, ako Vas vidim žalostno. Le recite mi, kaj naj storim, da Vas razveselim; tudi najtežje storim rada!“

„Dete moje,“ reče jej žalostno kraljica, „mene ne more nobena stvar razveseliti; moje veselje je za večno pokopano.“

„In vender bi Vam iz srca rada služila, vsako željo Vam izpolnila, izmišljala si za Vas veselje,“ reče Jelica proseč.

„Ostani poštena in dobra hčerka kakor dosedaj, tako me boš tolažila najbolje,“ reče kraljica. „Tvoj oče bodo sami kralju odslužili s tem, da bodo kot pravičen sodnik sodili njegove podložnike; in ti, dete moje, vrni se jutri z odposlaniki, katere bo kralj k očetu poslal, k njim in privedi jih v naše mesto. — Vzemi to na pot,“ in kraljica jej poda poln mošnjiček denarjev; „do jutri zjutraj pa ostani naš gost v palači pri mojih hišinjah. In sedaj lahko noč in na svidenje!“

Jelica je držala mošnjiček in ni mislila nanj; zagledala se je za odhajajočo kraljico, katera je naglo izginila v drevesni senci. Žal jej je bilo, da je kraljica ni hotela v službo,

toda pohlevno se je udala in si mislila, da mora pokorna biti. Ko se je pa spomnila, da skoro vidi očeta, razveselilo se je njeno srce. Toda hitro se je zopet užalostila, spomnivši se svojeglavnega Vidka. Šla je torej na povelje gospe kraljice v palačo. Tam so jo pričakovali posli, in mlajše deklice so jo izročile najstarejši hišinji, da jej postreže in jo pogosti. Le-ta jo prijazno spremi v nje sobico ter jo tam pogosti s slaščicami ter jej sploh tako ljubeznjivo streže, kakor bi bila kraljeva hči. Potem gre postiljat krasno posteljo in ker jej deklica to brani, hoteč si postlati sama, prosi jo hišinja, rekoč: „Oj, pusti me, milo dete, pusti me vender! Meni je pri tem delu tako dobro; saj je temu že davno, oj davno, odkar nisem več tako služila milemu, dragemu detetu! Da, bili so to lepi, zlati časi! Pusti me vsaj danes, da jaz nespametnica vsaj nekaj časa mislim, da so se ti časi zopet vrnil!“ Potem pa jo poljublja, prelivajoč vroče solze. In ko Jelica že leže v posteljo, vpraša jo še stokrat: „Kaj želiš, dete moje? Kaj bi te tolažilo?“ in nanese jej slašcico in lepih igrač, katere Jelica, čudeč se, ogleduje. „Se li nočeš igrati?“ vpraša nevoljno hišinja. „No, kaj bi rada? Ali naj ti kaj povem? O, nisem še pozabila vseh pripovedk! Kakšno bi rada slišala? Govori!“ In hišinja je sedla tesno poleg postelje ter božala Jelico po obrazu in po licu.

Jelica je sedela na lepi postelji, prijela dobro hišinjo za roko, nagnila se k njej, kakor k dobri materi in jo zapupno prosila: „Ako mi hočete kaj povedati, dobra moja gospa, povejte mi torej, zakaj žalujeta kralj in kraljica in kako bi ju mogla malo potolažiti?“

Hišinja globoko vzdihne: „Že mnogo let nisem o tem govorila, kajti o naši žalosti ne zve nihče nič. Toda ti, dobri in odkritosrčni moj otrok, ti torej zvedi, kaj se je zgodilo pred leti.

Naš kralj in naša kraljica sta imela jedinega sina, katerega sta ljubila nad vse. Ime mu je bilo Dragotin. Da, ljubo dete, jaz sem bila njegova pestunja in sem ga ljubila kakor mati; kakor tebe danes, pestovala sem njega sedem let in ga varovala. Po vsem kraljestvu se ni zgodilo nič drugega, nego to, kar je hotel deček Dragotin. Kralj je čestokrat ukloniti vedel lastno svojo voljo njegovim otroškim željam. Kadar je hotel on, napravljale so se slavnosti, stavili so se mostovi in gradovi, razdirale palače in cerkve. Kdor je ugajal kraljeviču, smel je h kralju; sploh se pa ni smel nihče v mestu prikazati, ako ni bil po volji Dragotinu, bodisi človek, žival ali kaj drugega. Takrat so podložniki godrnjali in se upirali, češ, podložni moramo biti otroškim željam; toda slepa očetova in materina ljubezen tega ni slišala. Nekdaj si kraljevič zopet izmislil, da hoče imeti vojsko in sicer vojsko na morju. Hitro so začeli staviti ladije in nabirati sinove meščanov za morsko vojsko. Vse kraljestvo je bilo razjarjeno radi tega. Kraljevič pa je tudi sam hotel skusiti vožnjo na morju ter se je ukrcal na jedno vojnih ladij. Iz pristanišča je odplula ta ladija, toda vrnila se ni več. Le nekaj kosov so našli; nekje na skalah jo je razbila nevihta. Bržkone vsi pomorščaki so utonili in ž njimi vred tudi kraljevič, kakor se splošno misli. Ljudje pa so rekli, da je to pravična božja kazen, ki je zadela kralja in kraljico zato, ker sta dala vse kraljestvo otroku za igračo. Zaman je ukazal kralj pozvedovati po bregovih in po morju, zaman je prejezdil sam daljne kraje, nikjer se niso vedeli kraljeviča niti spominjati. Že nad najst let je naše domovanje kraj žalosti, in življenje osamelih kraljevih starišev je neprestana žalost. Ker uživajo sedaj njegovi podaniki vso kraljevo ljubezen, katero je prej užival njegov sin, naziva samega sebe očeta, ki ima na stotine sinov, a vendar nobenega.“

Sedaj je umela Jelica, kaj muči blede in žalostno kraljico, toda pomoči jej ni vedela.

„Dobra moja gospa“, reče Jelica jokajoči hišinji, „je li to gotova resnica, da je kraljevič poginil, da ne živi na kakem samotnem obrežju, čakajoč rešitve?“

Skrivnostno je prikimala kraljevičeva pestunja, pogledala pazno okolu sebe in ker je bilo povsod vse tiho, zašepetala je s poudarkom: „Tako mislijo ljudje, kralj in kraljica; toda jaz vem reči, — oj, dete, molčati moram! Kajti kar vem, smem povedati samo jedenkrat v življenju in če bi to povedala nepravi osobi, bilo bi vsako upanje na veke izgubljeno.“

„In kako boste spoznali pravo osobo?“ vpraša Jelica.

„Tako je ne morem spoznati, toda po njenih dejanjih jo bom spoznala, in zato, ne izprašuj in ne zapeljuj me dalje!“

Toda kaj so pomagali vsi opomini! Jelica je želela vse zvedeti in pestunja jej je ustregla naposled.

„Povejte mi“, vpraša Jelica, „je li mogoče kraljeviča rešiti in ga vrniti starišem?“

„To bi ti smela še le potem povedati, ako bi hotela zanj vse storiti.“

„To tudi hočem!“ vzklikne Jelica radostno.

„Premisli! — Kdo ve, kaj te čaka, in ko bi obupala, da dokončaš vse, bil bi moj kraljevič na veke izgubljen!“ Strah je prešinil pestunjo pri teh besedah.

„Zakaj pa?“ vpraša Jelica.

„Ne vprašuj!“ prosila je pestunja s povzdignjenima rokama.

„Jaz moram vprašati“, silila je Jelica. „Zakaj ne razložite kraljici vsega, kar veste? Ona bi za svojega sina gotovo vse storila.“

„Rešitelj ne sme biti mati“, odvrne pestunja. „Toda pusti me sedaj!“

„Ne jenjam, jaz hočem vse vedeti!“ vzkliknila je Jelica; „ravno zaradi tega sem tudi prišla, da storim kralju veliko uslugo.“

„Zapomni si torej, ako boš zlorabila moje besede, zlorabila boš tudi za veke srečo te hiše!“

„Ne bom zlorabila!“ reče Jelica ter vzdigne roko slovesno kakor k prisegi. „Naj imajo Vaše besede kakeršnekoli posledice, vse hočem začeti in dokončati.“

„Varuj se vsake radovednosti“, opominja jo pestunja. „Premisli to in čakaj do jutra“.

„Ne, ne bojim se; jaz hočem to zvedeti in potem bom osvobodila kraljeviča, ali pa poginila sama“.

Jelici se je zazdelo, da se je prenaglila in da bi brez očetovega dovoljenja ne smela kaj tako nevarnega začeti, ali pa, da bi morala prevdarjati vsaj do jutra. Toda radovednost jej ni dala pokoja in zato je rekla: „Govorite, gospa!“

IX.

In pestunja je začela: „Ko so kraljeviča po suhem in po morju zaman iskali in ga že mrtvim proglasili, obrnila sem se v poslednji nadi do kraljestva duhov. Odpravila sem se v noči, za katero vem, na mesto, za katero vem, s knjigo, za katero vem. V tej noči morajo na tem mestu in na besede te knjige vsi duhovi človeku pokorni biti; to je stara skrivnost, katero sem zvedela po svoji stari stari materi. Šla sem torej in klicala od vseh duhov tistega, kateri bi o Dragotinu kaj vedel. Na to je potegnil veter in zdajci je stal poleg mene starček z butaro suhljadi in s sekiro v roki. Lasje in brada so mu bili od vetra zmršeni, oblačilo od vetra razdrapano; od mraza in starosti se je tresel. Potuhnjeno je gledal ter s hripavim in zasmehujočim glasom vprašal: „Kaj hočeš od mene?“ — „Kaj veš o Dragotinu, mojem jedinčku?“ vprašala sem starčka. — „Hi, hi“, zasmeljal se je on in iz njegovega smehu je šel mraz, „kaj jedinček? Zasukal sem ga kakor je on druge sukaj; kralj ali ne kralj, to mi je vse jedno!“ Iz tega sem spoznala, da je bil ta starček Usoda.“

„Ni bil Usoda, ampak Veter“, odvrne Jelica.

„No, Usoda ali Veter, kakor hočeš“, pristavila je pestunja. „Vprašala sem ga: Živi li Dragotin?“ in on mi je odgovoril: „Živi ali ne živi; Dragotinov je na stotine in kralj je oče vsem. Ako živi tuje otroke s svojo ljubeznijo, bode mu ljubezen tujih otrok Dragotina vrnila; ta tuji otrok pa bode hrabrejši od junaka, ljubeznivejši od matere in hujši od nevihte na morju. Sedaj veš, toda ne pravi tega razven jednega bitja na svetu, nikomur.“

Prestrašena se vzdigne zdajci pestunja, rekoč: „Kaj delam! Že sem izdala vse, in nikdar več ne smem nikomur povedati, da Dragotin še živi, da ga je mogoče osvoboditi. Ti si to slišala, in ako ga ne osvobodiš ti sama, gorje, gorje meni, kajti jaz sem zadolžila njegovo pogubljenje!“ *Pala je potem pred dekličino posteljo na kolena* ter s sklenjenima rokama klicala: „O, kam te je privedla tvoja radovednost in kam mene moje nepremišljeno govorjenje! Kaj mi je sedaj storiti drugega, nego da pošljem tebe samo Dragotina iskat? O, dekle, usmili se! Ti, tuji otrok, bodi hrabrejši od junaka, ljubeznivejši od matere, silnejši od viharja na morju, — idi, pojdi na morje ter išči in pozveduj — idi, ne daj, da obupam sirota! Ti si sedaj moja jedina, moja poslednja nada!“ Jokajoč objema stara žena kolena uboge deklice, katera se trese od strahu, misleč na to, kaj pride sedaj. Vender je čutila veliko dolžnost, katero sedaj le ona jedina more in mora izpolniti in če bi pri tem poginila ter nikdar več ne videla ne očeta ne brata.

„Jaz grem — in to precej!“ vzkliknila je ter začela spravljeni svoje reči. Pestunja je ležala kakor nezavestna na tleh in še le, ko jej Jelica popolnoma oblečena in pripravljena zakliče: „Z Bogom“, se zavé. Pobralla je, kar je mogla denarja, dragotin, zdravilnih kapljic, priporočenih svetih reči in vse, kar je najdražjega imela, ter dala Jelici v malem kovčku na pot.

„Pozdravite mi očeta, kraljico in kralja“ prosi odhajajoča deklica, „in če bodo vprašali, kam sem šla, recite, da potujem izpolnit svojo obljubo“.

Pestunja jo poljubi, ter jej posveti. Tiho stopate po hodniku, da bi ju nikdo ne slišal. Potem pokaže pestunja Jelici skrivna vrata iz palače ter jo še blagoslovlja, ko je že izginila v temni noči.

Pala je potem pred dekličino postelj na kolena.

Po samotnih ulicah stopa Jelica. Še jedenkrat hoče videti svojega brata. Dojde do ulice, kjer je Videk našel svoj dom. Odprto okno nad krznarjevo prodajalnico je bilo razsvetljeno. Stopi torej oknu nasproti in zakliče: „Videk! Videk!“

Z okna pogleda krznar, toda razločiti ne mora v temi nikogar.

„Kdo kliče Vidka, tega lažnika, nehvaležnika in malo-pridnika?“ zaupije nevoljen. „Da mi ga nikdo več ne imenuje; kakor sem ga spodil od hiše, tako hočem, da mi izgine za večno iz spomina!“ Trdo je zaprl okno nad Jelico.

Toliko da ne zaupije uboga Jelica. Debele solze jej zalijo obraz. „Vidka so torej spodili v široki tuji svet, in oče, ki imajo sedaj slovesno priti kot sodnik v mesto, ne bodo dobili nobenega svojih otrok! In njej so izročili Vidka, ona bi ga morala varovati in očetu vrniti, zdaj pa ga je morala pustiti samega na svetu in ga niti varovati ni mogla na potu greha in lehkomišljenosti! Zdaj mora iti na pot za tujim otrokom, lastnega brata pa mora pustiti brez pomoči na poti pogubljenja. Kaj naj stori prej? Kje jo veže večja dolžnost? Kje je prava pot?

„O nesrečna zvedavost!“ rekla je, „ti si mi razodela skrivnost, katera mi naklada najstrašnejo dolžnost, — iti moram sama v neznane nevarnosti in brata, lastnega brata, moram zapustiti!“ — Zapeljive misli jo začno obhajati; prelomiti hoče pestunji dano obljubo, da bi ne šla kraljeviča na morje iskat. Kdo je bil priča njeni obljudi? Saj bi lahko pestunjo varala, ostala bi lahko na suhem ter poiskala brateca. Te misli so jo obhajale, dokler je ni prehitelo svetlo jutro. Spoznala je, da se mora odločiti, kajti po dnevi bi jo lahko ljudje iz kraljeve palače spoznali ter vedli k očetu. Še vedno jo je mučila misel, naj vara pestunjo; toda izbijala si jo je iz glave ter se odločila, da pojde le tja, kamor jo kliče dolžnost. — Stoprav zdaj pa se spomni rutice, katera

jej pokaže pošteno in pravo pot. Prime jo na voglu ter zašepeče zaupno: „Veterček, potegni, k dobremu me vodi!“ Takoj potegne hladen jutranji veter in Jelica hitro in odločno koraka proti njemu. Vodi jo z mesta po dolgi razvoženi cesti. Dolgo hodi Jelica po tej poti, trdno odločivši se, iskati oba, brateca in kraljeviča ob enem.

X.

Slednjič oživi tibo jutro po oddaljenem ropotu. Pred Jelico se razgrinja velika meglena puščava, iz katere kipé nerazločljivo visoki drogi. Ko veter meglo razžene, spozna Jelica, da so ti drogi neštivilna množica jarbol, da se razširja pred njo neskončno morje, in da koraka proti velikemu pristanišču.

Tu se je ravno pričelo jutranje delo. Ladije se odpravljajo na pot, mornarji vzdigujejo kotve, napenjajo jadra ter nakladajo in razkladajo blago. Lahke plavi švigajo med velikimi ladijami; valovi se penijo šumeč. Upitje in vrišč se razlega; poveljniki ukazujejo in dajo znamenja, veter žvižga veselo in solnee, ki je priplavalo naravnost kakor iz daljnega morja, zlati vse to s svojimi žarki.

Strmeč se zagleda Jelica v to živahno življenje, ter niti ne opazi, da stoji ljudem na potu. Toliko, da je niso povozili nakladači, ki so peljali voz, visoko naložen z vrečami. Zdajci jo prime za roko prijazen gospod v mornarski obleki ter jo vede v stran, da bi je ne zadela kaka nesreča. Jelica gre zaupno za prijaznim gospodom in se mu dostojno zahvali. Potem ga vpraša: „Dobri gospod! ali bi mi ne mogli povedati, katera teh ladij pluje danes proti vetru?“

Gospod se nasmeje, rekoč: „Kam hočeš iti? Tudi meni je v lasti jedna teh ladij, ali ta pluje danes za vetrom, ljubo dete.“

„Če je ladija Vaša, bi li ne hoteli za dobro plačilo pluti z menoj proti vetru? Dosti zlata imam, da Vas plačam.“

Nekako nezaupno pogleda gospod priprosto opravljeno deklico z revno torbico na rami. „Kam pa hočeš in koliko časa hočeš pluti proti vetru?“

„Kam in koliko časa, sama ne vem; toda plačati hočem z zlatom, kolikor boste zahtevali za vsak dan vožnje.“

„Ti hočeš mojo ladijo najeti?“ zasmeje se gospod. Mislil je, da je deklica brezumna in zato mu je bilo hudo zanjo. „Povej mi vendar cilj svojega potovanja.“

„Tega ne morem in ne smem.“

Gospod gre nekoliko korakov dalje in premišlja, kaj naj stori z ubogo deklico. Jelica pa zakliče: „O, ko bi bil tu moj bratec, ko bi bil tu moj Videk, kupila bi si malo ladijo in sama bi šla na morje!“

Hipoma se obrne gospod in reče: „Katerega Vidka iščeš? Včeraj sem vzel nekega Vidka na svojo ladijo; po volji mi je bil, ker je tako urno obračal prevozno ladijo. Pojdi in poglej, je li ta tvoj bratec.“

Vedel je Jelico na svojo lepo veliko ladijo. Dasi se je Jelica po gospodovem pripovedovanju prepričala, da je ta Videk njen bratec in nihče drugi, dasiravno je videla, da je pri tem gospodu v dobrih rokah in da je zopet našel svojo srečo, vleklo jo je vendar na ladijo k Vidku in zato ni zaostajala za gospodom. Ko je pa ugledala Vidka, kateri je veselo in moško korakal med mornarji, privila se mu je od veselja okolu vratu. On pa jej jezno očita: „Ti si tu? Morda si me prišla zopet tožit, kakor tistemu kramarju, tisti medvedji koži?“ — To je Jelico zbolelo in začela je Vidka prositi, tolažiti in mu pripovedovati, kako se je zgodilo vse. Tudi o kralju in kraljici mu je pravila, le o pestunji in o cilju svojega potovanja ni hotela ničesar povedati. Videk se je temu zelo začudil; jezen je bil sam na sé, da radi lastne svojeglavnosti ni prišel do kralja; in ko je radovedno pregledal Jeličino torbico in našel v njej mošnjiček zlata in skrinjico polno dragotin, vzbudila se je v njegovem srcu huda nevoščljivost. Mrzlo je odgovarjal Jelici, ko ga je vpraševala po njegovih dogodkih.

„Ko me je tisti kramar spodil“, pravil je, „zasuknil sem klobuček in zaklical: „Veterček, potegni, k sreči me privedi“, in hitel sem v tisto stran, kamor je veter vlekel. Prišel sem k morju in takoj sem vedel, da bom sè svojim klobukom srečo našel na morju. *Skočil sem v prazen čolniček, ne da bi vedel, čegav je*, in skušal, kako mi bo veter služil. Kakor v jadra se je uprl v moj klobuček in nagibal sem čolniček na levo in desno, prav tako kakor sem klobuk zasukal. Videl me je gospod te ladije in ugajal sem mu tako, da me je vzel na ladijo za svojega dečka. Ne hvali se torej s kraljevo prijaznostjo in sè svojim bogastvom! Počakaj malo, moja sreča mi bo še kaj družega naklonila“.

Ko sta si tako povedala vse, hoče Jelica iti, toda glej, ladija že pluje po vetru. Pristanišče se še vidi iz daljave in Jelica spozná, da je zamudila svojo dolžnost. Prosi mornarje, da bi odvezali čoln od ladije, v katerem bi plula nazaj do pristanišča. Ponuja jim zato zlata, kolikor bi hoteli. Gospod pa je vsem ostro prepovedal ubogati jo, kajti vzel jo je v svoje varstvo in je ni hotel pustiti same niti na viharno morje, niti v tuji svet. Odločil se je skrbeti za njo in za njenega brata.

Jelica je jokala, toda Videk se jej je smejal. „Kaj ne, ti hočeš zopet proti vetru, da izpolniš svojo obljubo? Toda ne, sedaj moraš za mojo srečo po vetru!“ — Raznašal je potem gospodove ukaze mornarjem, ki so vodili ladijo, in gospod se je čudil, da so vse tako hitro in lahko storili, kadar je poslal dečka z ukazom, kajti vedel ni, da je lovil v klobuk veter ter tako obračal ladijo, kakor je hotel. Tudi mornarji so čuda lahko delali, kadar je stal deček sè svojim klobukom med njimi in jim ukazoval. V nekoliko urah se je vsem priljubil in dejali so mu šaljivo: „Ti bi moral biti poveljnik ladiji!“

Skočil sem v prazen čolniček, ne da bi vedel, čegav je.

Tako so pluli srečno ves dan; na večer pa so prišli do kraja, kjer se je že veliko ladij razbilo na skalah. Ker je bila noč temna, ustavijo vožnjo, zasidrajo ladijo ter zvijo jadra. Lastnik ladije skrbno opazuje Jelico, kajti ves dan je jokala, žalostno gledala nazaj in pogledovala čolniček, ki je bil privezan zadaj na ladiji. „Ta uboga, brezumna deklica hoče uiti“, mislil si je, ukazal je za to noč še bolj strogo, da ne spusti nihče deklice na čoln, kajti vsakogar bi dal v morje vreči, kdor bi jo spustil. — Vsi mornarji so šli spat, le jeden je bdel na straži in Videk se je ponudil gospodu, da hoče čuti s stražnikom. Gospodu je bilo to všeč in rekel je Vidku, naj ga takoj zbudi, ako bi se kaj sumnega ganilo ali pokazalo. Ker je bilo na ladiji veliko dragocenih reči, bilo bi neizmerne škode, ako bi se ladija razbila, ali pa, ko bi jo morski roparji napali. Gospod je odšel v kajuto in tudi Jelica je morala pod palubo v kamrico, katero je gospod s ključem zaklenil, da bi ne mogla uiti.

Videk je stražnika na vso moč kratkočasil, in ko so vsi drugi že spali, reče mu lokavo: „Glejte, rad Vas imam! Vi ste že star mož in gotovo bi radi zaspali; le vlezite se, jaz bom mesto Vas čul, kajti znano Vam je, da se gospod zanaša na mé, le spite, nič se ne bojte, jaz Vas ne izdam nikomur“. In pregovarjal je starega mornarja tako dolgo, da mu je slednjič zares zaspanec prišel. Le obljubiti mu je še moral Videk, da ga bo takoj zbudil, ko bi se kaj sumnega ganilo ali pokazalo, potem je legel stari mož in za nekaj časa trdo zaspal. — Na to Videk hitro vstane — posluša na vse strani, je li vse tiho, sezuje črevlje ter se zmuza po prstih pod palubo, zabrne ključ od kamrice in na tiho zbudi osuplo Jelico. „Jelica“, zašepeče jej, „ako hočeš z ladije, greš lahko takoj. Mornar — toda povedati ne smem, kateri — obljubil je, da ti odveže čolniček, ako mu daš vse zlato in vse dragotine, katere imaš“.

„O, Videk, kako sem ti hvaležna!“ reče deklica tresoč se od veselja. „Tu vzemi skrinjico in tu mošnjiček ter nesi vse temu dobremu možu. Torej morem vender od tod, morem izpolniti svojo obljubo!“

Hitro se napravi; v tem pa Videk odnese skrinjico in mošnjiček ter shrani oboje v svoji lastni kamrici. Potem gresta na palubo. Jelica srčno objame bratca. „Oj, kje se zopet vidiva bratec?“ zašepeče mu jokaje. „Idi, Videk in spremi me na morje. Bog ti bo plačal, ako me ne zapustiš sedaj“.

Toda Videk jej odgovori izdajalsko: „Ti greš po svoji dolžnosti, hodi torej z Bogom; mene pa veže dolžnost na ladijo, kjer sem se zavezal služiti gospodu.“

„Prav govoriš tako!“ reče veselo Jelica. „Obečaj mi, Videk samo to, da boš vselej tako pošteno ravnal kakor sedaj!“

„To ti obečam“ odgovori Videk in Jelica ni videla v temi, kako se mu je zarudel obraz po tem sramotnem in vedoma krivičnem dejanju. Toda le nekaj trenutkov ga je pekla vest, potem vede sestro po ozkih stopnicah, katere so bile narejene do čolniča in jej laže dalje: „Tisti mož, ki ti je storil to ljubav, skriva se v temi, kajti znano ti je, da bi ga vrgli v morje, ko bi ga kdo opazil in izdal; zato pa le idi doli in ne oziraj se kvišku, dokler ti ne odvežem čolniča“.

„O, Videk! gledi, da ti ne izdaš tega dobrotnika“, prosi Jelica. Naposled se poljubita, Jelica zašepeče: „Pozdravi mi očeta!“ in stopi v čolnič. Komaj pa najde veslo ter je vzame v roko, prime Videk sekiro in preseka vrv, na kateri je bil čoln privezan. Valovi plusknijo — in potem je nastalo tiho; le morsko šumenje se razlega v tihi noči.

Videk ni vedel kam in kod je izginil sestrin čolniček v temni noči. Groza se ga polasti in divje odmeva v njem glas: Nesrečnež, kaj si storil! Hotel je upiti na pomoč, da

bi se zbudili mornarji ter v čolnih šli za sestro in jo rešili gotove smrti; toda pripoznati bi bil moral svoje sramotno dejanje in tega ni hotel. — „Sam jo bom pripeljal“, premisli si hipoma, gre naglo v drug čoln, kateri je bil za ladijo privezan, prereže vrv, odpelje se z ladije ter nastavi svoj klobuk vetru, rekoč: „Veterček potegni, k sreči me privеди!“ Mislil je, da ga sreča ne more drugam voditi nego k sestrici in da jo mora najti. Ko je bil že tako daleč od ladije, da ga niso mogli več slišati, kliče vso noč svojo Jelico. A zaman! Le morje mu odgovarja šumeč. In ko se začne daniti, ne vidi Videk drugega, nego svetlo morsko gladino. Ladije ni bilo več videti, tudi o Jeličnem čolniku ni bilo ne sledú ne tirú. Tudi bregu ni mogel najti nikjer.

Jelica je izginila Vidku popolnoma — morda za vselej! Jokajoč je rotil veter, ki ga je zapeljal ter mu obrnil čoln, ako je hotel pluti proti vetru. Močni čarobni dar, kateri ga je vselej voljno gnjal po vetru k najbližji sreči, odvrčal ga je sedaj od Jelice; veslal je proti vetru, toda roki sta mu opešali in skoro mu je upalo tudi srce in izginila vsaka nada.

XI.

tem je plula Jelica v nasprotno stran. Odvezala si je svojo ruto in veselo veslala proti vetru, kakor jej je to kazala rutica v nočni temi. Prišla je med grozno skalovje, kjer jej je pretila velika nevarnost, da se razbije čolnič; toda neustrašena je klicala s svojo rutico: „Veterček potegni, k dobremu me vodi!“ ter se spustila drzno vselej proti najhujšim valovom, kateri so se zaganjali v njen čolniček, kakor tolpa rjovečih zverin z naježenimi grivami. Zaman so ga metali valovi zmerom nekoliko nazaj, Jelica se ni utrudila, temveč veslala toliko časa proti njim, da se je začelo svitati na vzhodu. Od radosti je vzkliknila; videla je pred seboj breg, pust sicer in skalovit, ali vender suho zemljo, na kateri si odpočije po viharni vožnji. S poslednjimi močmi privesla do peščenega kraja, poskoči z vrvjo v roki na suho, ovije si nje konec okolu roke, privali težkih kamnov, potégne čolnič trdo na breg ter naloži na vrh teh kamnov, da bi nobena sila ne mogla izmakniti čolniča.

Toda kam naj bi se obrnila sedaj? Nobene ceste ni bilo, tudi nobenega sledu o človeških stanovališčih. Jelica pa se je kaj malo bala pustinje in samote. Ni imela drugega vodnika, nego svojo rutico in nikdo drugi je ni pozdravljal, nego silni veter, toda ta dva sta jej bila najljubša tovariša. — Dolgo, dolgo je hodila, videč, kako se je solnce vedno više in više vzdigovalo na nebu ter zopet nagibalo v zaton. Toda niti drevesa ni zapazila; bele skale ob morskem bregu so jej iz-

ginile izpred oči; okolu in okolu se je razširjala široka, brezkončna peščina. Na to začuje glas, katerega se zelo prestraši. Strašno rjovenje se razlega po puščavi; hipoma švigne lev mimo nje in izgine v divjih skokih vzdigujoč za seboj peščene oblake. Jelica zapazi, da ima lev okolu čela zlat obroč; pre-mišlja, odkod je prišel. Ker je pa veter vlekel ravno od one strani, kamor je izginil lev, koraka Jelica pogumno naravnost tja, kjer je bilo v pesku znati sled levjih skokov. Hodeč po njih dalje in dalje, zagleda zdajci zelen gozd, reko in lepo pogorje, pod najbližjo goro pa strmeča — Vetrovo raztrgano hišico. Dimnik je stal ravno, streha je bila popravljena in vrata dobro okovana. Starček Veter je stal pred durmi, mel si roki in rekel s hripavim glasom: „Dober večer, deklica! Pozdravljamo te pri nas!“ Ženica Nevihta namignila jej je z roko, rekoč: „Pridi, pridi! Popravljeno hišico imamo, kajti nastanili smo se tu za delj časa, ker se sedaj ne selimo več tako pogostoma kakor poprej“. Pes na verigi se je zaganjal tuleč na Jelico in skakal na njo kakor na staro znanko. Vsi so Jelico pozdravljali. Vedejo jo v hišico ter jo za večerjo pogosté z divjačino. Starček in ženica pa pripovedujeta o svojih daljnih potih ter slednjič tudi vprašata Jelico, kam jo vodi pot. Jelica reče, da gre iskat in osvobodit kraljevega sina.

„He, he“, zasmije se starček, „kralj ali ne kralj, to mi je vse jedno, vsakogar zasučem! Ako pa hočeš osvoboditi, kraljeviča, bode ti mnogo dela. Ker je bil svojeglaven in razuzdan, izpremenjen je v mladega leva z zlatim obročem na čelu; in le oni, kdor ga čuva sedem let in ukroti, da bo miren kakor jagnje, pridobi mu zopet človeško podobo“.

„He, he“, zasmije se ženica, „težko da bi taka deklica umivala in česala leva, na vse zgodaj dajala mu zajutrek, pasla ga po gozdu, skakala in igrala ž njim, postiljala mu zvečer, zapirala ga in po noči ležala pri njegovi kletki; he, he, he, in to celih sedem let!“

Jelica pa reče: „Starček in ženica, le zato sem prišla, da vse to pošteno storim, in ako hočete, začnem takoj. Pokažite mi le, kje je levja klet; postiljala mu bom, zaspivala ga in varovala celo noč“.

Starček in starka vstaneta, primeta Jelico vsak za jedno roko ter zletita ž njo v gozd; tudi pes skaka tuleč pred njimi. Prihiti do skale, kjer je bila z železno mrežo zaprtajama, v kateri je rjovel lev, ker je čakal večerje.

„Skoči Čuk! Primi ga!“ zaupije starček psu. — Razkačen plane pes v gozd in za malo časa prinese zajca v gobcu. Tega je morala Jelica levu za večerjo dati; bojazljivo je šla v jamo, kjer je rjovel lev, strašno obračal oči ter škripal z zobmi. Ko pa zapazi zajčka, skoči nanj in ga raztrga v tistem hipu s svojimi kremplji in zobmi.

„Tako bi raztrgal tebe, ako bi mu jedenkrat ne dala jesti“, zasmije se starček.

Na to je morala Jelica levu postlati. Ženica jej je posodila koso in Jelica je nakosila v gozdu sveže trave; prej pa je staro iz jame zmetala in potem nakopičila nove. Divje je skočil lev na kup in legel nanj.

„He, he, he, tako bi skočil na te, ako bi mu jedenkrat postelje dobro ne postlala“, zasmije se starka.

„Pripravi sedaj zajutrek, kajti kdo ve, kje bova zjutraj hodila in ti boš tu čestokrat sama z levom, he, he, he“, smeje se starček. Potem jej dá lok in tul, da bo streljala levu divjačine.

„Tu imaš še to“, reče starka in jej dá korobač z železnimi ostrinami, „da boš krotila in kaznjevala leva, kadar bo iz zgolj objesti moril gozdne živali; kajti vedi, da je ta sinček razuzdan, he, he, he! Bodi modra pri njem in ne boj se ga!“

Starček jej dá še sekiro, da bo nasekala drv za kurjavo, kadar bi njo ali leva zeblo. Potem odleté Veter, Nevihta in

Čuk in iz daljave ni bilo slišati drugega, nego šumenje in tulenje.

Jelici je bilo na to vender nekako tesno pri srcu. Če tudi sta bila starček in ženica strašna, obhajala jo je vender groza, ko sta odšla; celó po njenem divjem psu jej je bilo dolgčas, kajti tu je bila tako zapuščena in samotna, da ni mogla misliti, kako bo vztrajala celih sedem let. — Jokala je, toda hipno je umolknila, rekoč: „Zakaj stojim brez dela in zdihujem? Resno se moram pripraviti, da ne pogubim sebe in kraljeviča za vselej!“ Pred vsem je morala misliti sedaj na levov zajutrek; vzame torej lok ter gre po gozdu streljat zveri. Dolgo ni zasledila ničesar, noč je minila hitro, celo daniti se je začelo in v daljavi je že strašno rjovel lev — kar najde v mahu spečo košuto in mladiča poleg nje. Tako mirno sta se tiščali živalici v spanju, da je Jelico srce zbolelo, misleči, da ju mora ločiti s smrtjo. Trikrat pomeri na košuto — trikrat jej omahne roka. Zopet se začuje po gozdu levje rjojenje. Košuta se zbudi, skoči kvišku in hoče zbežati — ali Jelica sproži in košuta pade ubita na tla. Mladič bolestno zacvili ter zbeži v hosto; trepetaje zadene Jelica ubito košuto na ramo in jo nese levu; ta pa divje skoči nanjo, raztrga jo hitro na kosce in jo požre. Jelično srce je bilo žalostno; zmerom je mislila na zapuščeno mlado košuto. Tako hudo jej je bilo zanjo, da bi bila najložje jokala. Toda temu ni bilo časa! Lev je skočil iz svoje jame, in Jelica je morala ž njim v gozd na pašo. Vzela je sè seboj sekuro in koso, tul in korobač. Prišla sta k potoku, kjer je morala Jelica leva umiti; svojo lastno rutico je zmočila in ž njim očistila levu krvavo žrelo in njegove krvave čape; s svojim lastnim glavnikom mu je počesala grivo. Lev je pri tem strašno rohnal, kazal zobe in časih celo s čapami udaril po Jelici. Toda ona mu je pokazala korobač z železnimi ostrinami in takoj se je pomiril in utihnil.

Na to se je začela paša, toda kakšna paša! Lev se ni pasel po travi kakor ovca, temveč potikal se je po gozdu, skrival se v hosti in kjer je kaj živega zapazil in naj bi bil to divji kunec, zajec, divja gos, da, celo podgana ali veverica, hitro je skočil na to, raztrgal in snedel. Veliko je morala Jelica tekati, da je bila povsod za njim, kajti divje je skakal, da mu je komaj sledila; stokrat je mislila, da mora pasti in izdihniti dušo. Toda premagala je vse napore, dasiravno sama že od jutra ni jedla ničesar skrbeč le za leva in njega nenasitni želodec. Ko se je lev napasel, legel je v travo ter si igral s kameni in kepami, katere je valil okolu sebe, ali pa s svojimi čapami metal kvišku.

V tem si je odpočila tudi Jelica. Prej je še nakosila nekaj trave za steljo ter nasekala butaro suhljadi za ogenj in nabrala nekaj orehov za kosilo. Komaj je sela ter začela tretji orehe, domisli si lev, da se premalo briga zanj. Skoči kvišku ter začne strašno razsajati. Rjoveč gre v gozd ter lomi in izkopava lepa mlada drevesca, podi se za preplašenimi košutami, raztrga jih nekoliko, ne da bi ga lakota silila k temu, kajti pustil jih je potem v krvi ter divjal dalje.

Da je bil to res razuzdan sinek, uvidela je Jelica še le sedaj; vzame korobač, če tudi se je lev strašno zaganjal vanjo, prime ga za grivo ter mu grozi ž njim. Lev odskoči, valja se po tleh, povesi rep ter se bojazljivo plazi za Jelico, kamor mu veleva. Potem sede Jelica poleg njega ter pojé nekaj orehov, kajti bila je že lačna.

„Ali jih tudi hočeš?“ rekla je, ker je lev neprestano zrl na njo, ter mu vrže oreh v žrelo. Lev ga stre ter ga vrže zopet njej v naročje. Na to mu da drug oreh in tako dalje, da je imela polno naročje razluščenih jederc. Nastane mrak in *Jelica se vrača domov — toda kam domov! v levjo jamo!* Saboj je nesla nekaj trave in butaro suhljadi, tudi lev je nesel v gobcu jedno zadavljenih košut za večerjo

domov. Ko je povečerjal in je imel že postelj postlano, gre Jelica v gozd po drugo zadavljeno košuto, da jo pripravi levu za zajutrek, ter jí s potoma orehova jederca. V gozdu gre mimo kraja, kjer je včeraj ubila spečo košuto in glej! ubogo mlado jelenče begalo je preplašeno okolu ter žalostno meketaje klicalo mater. — „Ker sem ti vzela mater, hočem te živiti“, reče Jelica, ter jej natrese jederc na tla. Gladna živalica je prišla bliže ter slastno zobala. Nastavljala je ušesi in ko se je najela, zbežala je v hosto.

Jelica se vrača domov — toda kam domov! v levo jamo!

XII.

Tako je minulo več časa. Jelica se je polagoma navadila samote in lev se je počasi navadil ubogati. Dan na dan jej je trl orehe in ona je vsako noč hodila z jederci krmit mlado košuto. Živalica se je skoro privadila deklice; prišla je k njej ter se dala gladiti; da, za nekaj časa je celo kakor psiček po gozdu tekala za njo in se le skrila bojazljivo, kadar je zapazila leva. Toda lev je postal kroták, igral se je z Jelico, legal jej je k nogam, lizal jej roke; celo nanj je smela sestiti; konečno se je tako udomačil, da ga je deklica jezdila kakor konja po gozdu. Košuta je oprezno pogledavala iz hoste in na dekličino vabilo in klicanje vedno bliže in bliže prihajala ter premagovala svojo plahost pred udomačenim levom. Tako so se sprijaznili vsi trije; da, košuta je prihajala celó k jami, kjer si je Jelica postavila smrečno lopo, da je spavala v njej.

Časih je obiskala Jelico starka, časih jo je obiskal starček. Nekoč pa sta bila oba na poti, in ko je Jelica na levu prijezdila k njijni hišici s košuto na strani, bila so okovana vrata zaklenjena, okna zaprta; tudi iz dimnika se ni kadilo. Časih je jezdila Jelica tudi na breg pogledat, se li ni ladija odtrgala z vrvi, a našla jo je vselej nepoškodovano in na istem mestu. Sedevala je ob morju, jokala in gledala v daljavo. Glasno pa je zajokala, kadar je v daljavi videla jadra, kajti mislila je, da je morda bratec na tej ladiji. Želela si je imeti peruti, da bi mogla samo jedenkrat zleteti k očetu in mu reči: „Zdrava sem, oče!“ in na ladijo zaupati: „Zdrava sem, bratec!“

In kadar jej je bilo najhujše, vzela je ona tri stara skrčena jabolka iz svoje torbice; bila so jabolka z doma; neštevilkokrat jih je poljubila in porosila s svojimi solzami.

Dolgo časa je že živela z levom, in ker je bil vedno kročji, jela je deklica še le misliti, da je to človeško bitje, da je kraljevič — in izogibala se ga je sramežljivo, kjer je mogla. Kadar se jej je pa posebno žalosten zdel, šla je zaupno k njemu in mu pripovedovala o njegovem domu, o kraljevih njegovih roditeljih in o stari zvesti pestunji. Mirno jo je poslušal lev, zamišljeno sedel na skalo ob morju ter hrepeneče kakor Jelica gledal v daljavo.

Čim dalje, tem manj je govorila z levom, kajti vedno bolj kraljev se jej je zdel. Ko je pa v neizrekljivo svojo radost zvedela od starke in starčka, da mu služi že šest let, in da je to zadnje leto njegove začaranosti, služila mu je Jelica pokorno in molčeč kakor pravemu kraljeviču. Nikdar več ni sela nanj, nikdar več se ni igrala z njim, nikdar več, tudi v šali ne, mu ni grozila s korobačem. Zato je pa tem zaupnejše in veselejše skakala in govorila s svojo ljubo košuto. „Oj, ljuba košuta“, rekla je, prijemši jo okolu vratu, kakor nekdanj Vidka, „ljuba moja ovčica, skoro, skoro naju ponese čolnič v mojo domovino, k mojemu očetu, k mojemu bratcu. Kaj neki delajo? — Oče sodijo v slavi kraljeve podložnike, in Videk? Oj, nemara ga ni zapustila sreča, morda je slaven poveljnik kraljevemu brodovju in vreden ljubezni očetove in moje“.

Tako govoreč ni zapazila Jelica v prevelikem veselju, kako ostro je pogledoval lev košuto, kako strašno jej je zavidal Jelično naklonjenost. Od dne do dne je bil čmernejši, če dalje bolj divji. Ni sicer divjal, toda gledal je tako strašno in rjovel tako grozno, da se ga je Jelica izogibala s strahom. Po več dni ni šel iz svoje jame, in kadar je šel, zašel je

tako daleč, da se je še le za nekaj dni vrnil zasopljen, utrujen in okrvavljen.

Tako se je bližal dan, s katerim je bilo končano sedmo leto. Jelica je mislila samo na svojo ladijo. Ker je dno na več krajih pregnilo, popravljala jo je več dni za pot.

Nekega dne konečno je zabučal in zavriščal silen veter. Peneče je metalo morje valove in prileteli so Veter, Nevihta in Čuk, ki je veselja tulil. „Kvišku, kvišku!“ upila sta starček in starka.

„Jelica, kvišku, vrni se domov, ti si dokončala, kar si obljubila, ti si rešena!“

Iz levjih pogledov, uprtih na Jelico švigali so bliski. Jelica je stala nekaj časa kakor okamnena, potem pa je vzkliknila od veselja in klicala bežeč v gozd: „Moja košuta, ljuba košuta, rešeni sve!“ Košuta jej priteče nasproti in deklica v neizrekljivem veselju objame mило živalico ter jo poljublja jokaje od veselja. Lev pa strašno zatuli ter plane na košuto. Komaj mu uteče v gozd; toda lev skoči ves divji za njo in oba izgineta v temni gošči. Jelica vzame korobač, kar priteče košuta, utrujena nazaj ter pade Jelici k nogam. Tudi lev pridere iz gozda, skrči se in pripravi na smrtonosni skok. — „Stoj!“ zaupije Jelica, — toda lev je že skočil. Jelica vstrelji, in lev, držeč v svojih krempljih krvavečo košuto, zvrne se v svoji lastni krvi, predrt z ostrim tulom.

„Kaj sem storila, nesrečnica! O, kraljica, jaz sem ti pogubila sina!“ Tako je vzdihovala prestrašena Jelica, vila z rokami in pala nezavestna na skalo. Kar začuti roko na sebi in ko vzpogleda, zagleda kraljeviča, ki je imel zlat obroč na čelu in plašč od levje kože na rami.

„Ti nisi pogubila kraljeviča“, rekel je, „ti si le uničila njegovo neustrahovano krutost. Ti nežna, dobra, potrpežljiva deklica, izkazovala si mi dolgih sedem let toliko dobrot, da moraš biti moja soproga in kraljica. Pojdi z menoj k mo-

jemu očetu, pojdi k moji dragi materi, da blagoslove mene in tebe“.

Namesto s košuto sedela je Jelica s kraljevičem v čolnu in se razgovarjala ž njim. Toda časa nista imela dosti, kajti v daljavi sta videla hitro jadranico, in podvizati sta se morala s svojim čolničem, da dohitita ladijo, na kateri sta upala priti domov. In glej, dohitela sta jo srečno! Lastnik ladije ju vzame na krov. Jelica precej spozna tega moža. Bil je poveljnik tiste ladije, s katere je pobegnila pred sedmimi leti. Vpraša ga po Vidku; toda na svojo žalost zve, da je tisto noč kakor ona, pobegnil tudi on, in da ga gospod nikdar več videl ni.

„Ko bi bil on na moji ladiji in bi jo bil tako dobro vodil kakor takrat, bili bi gotovo utekli veliki nesreči, kajti nocojšnjo noč nas je zasledovala roparska ladija, kateri nismo mogli uteči o pravem času in brezbožni roparji so nam pobrali vse dragocene reči z ladije“.

„Tako sem izgubil polovico svojega imetja“, reče na to drug mož. Tudi tega je spoznala Jelica; bil je oni krznar, kateri je Vidka nekoč vzprejel za svojega sina. Sama pa se ni dala spoznati niti posestniku ladije, niti krznarju.

„Že mnogo let“, reče poveljnik ladije, „straši trgovinske ladije grozovit ropar, o katerem se govori, da ima čarobno moč, s katero prisili veter, da mu dobro služi in s katero prehití vsako ladijo. Baš zategadelj ga dosedaj ni mogla ujeti nobena kraljeva ladija; nekaznjevan ropa še sedaj ladije, na katerih si je nabral ogromnega bogastva“.

„Kaj je ta čarobna moč?“ vpraša Jelica radovedno.

„Pravijo, da otrošk klobuk“, odgovori lastnik ladije.

Jelica obledi, toda niti kraljevič, niti kdo drugi ni vedel, zakaj.

Ko srečno priplujejo do pristanišča, bilo je tam vse živo; ljudje so govorili in upili na obrežju in na ladijah.

Tistega dne ujela je kraljeva ladija rečenega morskega roparja, veter mu je odnesel čarodejni klobuk, s katerim se je varoval do sedaj. Tudi kralj in najvišji sodnik sta prišla na to poročilo v pristanišče. Ravno ko stopi Jelica z ladije, vedejo tega glasovitega zločinca v ječo in kralj s sodnikom se vračata v mesto. Kar se oglasi nekdo: „Moj oče!“ in kraljevič kleči kralju pred nogami, in zopet drugi zakliče: „Moj oče!“ in Jelica objema in poljublja svojega očeta, kateri se od velike razburjenosti komaj drži na berlah. Vsi štirje se v nepopisljivi radosti med pozdravljajočo ljudsko množico peljejo v kraljevi kočiji proti mestu. Kraljica je že slišala, da se vrača kraljevič in je prišla s staro pestunjo dragemu sinu do vrat nasproti. V pričo vseh ljudi poljubi njegovo rešnico kot drago svojo hčer, in v pričo vseh ljudi jo blagoslovita kralj in najvišji sodnik.

„Govori, blaga deklica, povej pred vsemi ljudmi, kaj hočeš v plačilo za svoj čin, in pred vsemi ljudmi ti prisegam, da izpolnim tvojo željo!“

Na to vstane Jelica in reče: „Želim si, milostni kralj, da smem biti v sodišču, kadar bodo moj oče predsedovali; želim tudi, da bi pomilostili hudodelnika, kateremu bom podarila skromen darek“.

„Dovoljujem ti“, reče kralj, „ako pritrdi naš pravični najvišji sodnik“.

„Bodi mu milost, hčerka moja, toda le, ako bo spokoren in skesan; trdovratneža ne omehča milost in brez pravične kazni se ne izpolni ljudska volja“.

Prišel je dan, ko je bil sojen glasoviti morski ropar. Hči najvišjega sodnika, kraljevičeva nevesta je sedela na levi svojega očeta; dvanajst sodnikov ga je imelo soditi.

Privedejo uklenjenega zločinca, kateremu se bere z obraza veliko zločinov in hudodelstev; on pa se tako porogljivo smeje sodnikom v obraz ter tako glasno hvali svoje zločine kot

Poda mu tri suhe jabolčne krlje in reče :

junaška dela, da mu že vsi sodniki in ž njimi vred celo najvišji sodnik hočejo izreči najhujšo kazen.

Tu vstane kraljevičeva nevesta ter se bleda in tresoča približa roparju. Stegne svojo roko, *pada mu tri suhe jabolčne krhlje in reče* z angeljskim glasom: „Nedozoreli so pali, toda spravila sem jih. Bodi milost tudi tebi!“

Zatoženec ni mogel vzeti jabolk; pala so mu iz trde roke. Kakor okamnel stoji pred Jelico. Ne more ni verjeti, ni izpregovoriti, ni očesa premakniti od obraza kraljevičeve neveste. Slednjič se mu izvije globok vzdih in potok bridkih solz se mu vlije po obrazu. Pade na kolena ter kliče k nebu z obupnim glasom: „O, kje si sestra moja! O, kje si moja nedolžnost!“ Vrže se z objokanim obrazom na tla in pri grobni tihoti se zasliši glas najvišjega sodnika, ki pravi: „Milost!“ — Vsi sodniki vstanejo sè svojih sedežev in reko častitljivo: „Milost!“ — —

Čez leta so pripovedovali, da slavni morski poveljuik, kateri je kralju v vojski in v miru tako zvesto služil, da mu je le-ta za plačilo podredil vso kraljevo mornarico, ni bil samo izgubljeni in zopet najdeni sin najvišjega sodnika, temveč, da je bil tudi oni bivši morski ropar, kateremu je kraljevičeva nevesta izprosila milosti s tremi jabolki, katera mu je vrgel veter za njega mlade dni v naročje.

Ko je stari kralj opešal, izročil je krono in žeslo Dragotinu; Jelica pa je postala kraljica.

Čestokrat se je spominjala s staro pestunjo minulih časov in čudnega starčka; zjediniti pa se niste mogli nikoli, je li bil starček Veter ali Usoda.

